

ይትረከብ ምክር እምድገረ መከራ፤
 ወይስማዕ ዘንተ ዘቦ እዝነ እምላል፤
 እምጣነ ይቤ እግዚእ በዘኢይትሒሰው ቃል
 በላዕለ እሥራኤል ድገረ እንገሃ
 ነላሕኩ እስመ እንገሥከዎ ለሳላል ተሊል፤
 ወጸልእ እምናን
 ገብረ መስሃ ለትእማር ድገረ አግሰና በገይል =
 በለሰኒ ድገረ መተረ እምገዳገ ትእዛዝ በቀል
 አስቆተው አረጋጂ ወይልዩ እንዘ ይብል፤
 ወዳዊት በከዩ በሞተ እርዮ ባዕል፤
 እንቀጽ ምንዳቤ እምጣነ ቦላ ርእሶ ከመ ይቅትል =

ትርጉም

ምክር ከመከራ በሁዋላ ይገኛል፤
 የምላሌ ጆሮ ያለውም ይህን ይስማ፤
 በእስራኤል ላይ ካነገሰው በሁዋላ
 ጌታ በማይዋሽ ቃል ቀላል
 ሳላልን በላነገሰሁት ነደምሁ (ተፀፀትሁ) ብሏል፤
 በሀይል ካጠፋት
 በሁዋላም የትእማር ጥፋት ስራን እምናን ጠልቷልና፤
 ትእዛዝ/በቀልንም ከመተው የተነሳ በለሰን ከቆረጠ በሁዋላ
 ሽግግሌ/አዳም «ወይኔ» እያለ አለቀሰ፤
 በእርዮ/ባለጢጋ ሞትም ዳዊት አለቀሰ፤
 በመከራ/በር ራሱን ይገድል ዘንድ ገብቷልና፤

«ምክረው ምክረው፤ እምቢ ካለ መከራው ይምክረው» እንደ
 ሚባል የሰውን ምክር የማይቀበል ሰውን መከራ ያርማል፤ ያስተካ
 ክላል፤ ይህም በአምላክና በሳላል በአምናንና በትእማር፤ በአዳምና
 በበለስ፤ በዳዊትና በእርዮ ታሪክ ተፈፅሟል በማለት ባለቅኔው በማ
 ሀበራዊ ኑሮ ውስጥ ያለውን ሁኔታ በቅኔያቸው ምስጢር ገልጠዋል።

ታሪክ

እግዚአብሄር ሳላልን በእስራኤል ላይ ካነገሰው በሁዋላ አማ
 ሌቅን እንዲበቀልና ጨርሶ እንዲያጠፋቸው ቢያዝዘው ሳላል የእግ
 ዚአብሄርን ትእዛዝ ጥሶ የአማሌቅ ንጉስ አጋግንና ሌሎችንም
 ማርኮ በመግደል ፈንታ ወደሀገሩ አውጥቷቸዋል። ስለዚህ እግዚአ
 ብሄር እርሱን በማገንቡ ተፀፅቷል (1 ሳሙ. 15፡1—12)
 እምናን በዝመት አስተሰሰብ እህቱ ትእማርን ለፋካቤ ስለአሰ
 ባት እርሷን የሚያገኝበትን ዘዴ ፈጥሮ በፈጠረው የተንኮል ዘዴ
 ብትመጣለት ድንግልናዋን ገዕታል። ነገር ግን ድርጊቱ ከተፈፀመ
 በሁዋላ በወደዳት ልክ እርሷን ጠላት (2 ሳሙ. 13፡1—22)።

79 መወደስ

ዘመርሻ (መጋቢ፤ ዘዳግ ጊዮርጊስ)

በርቀተ ነፍስ ተነብእ ገዝፈ ሥጋን፤
 እስመ ዓለመ ነፍስ ኮነ ዓለመ ሥጋ ብሔረ እክል።
 ወነገረነ በየውጣ ቅርፀተ አካል
 ዙሎ ዘርእዩ ከመ ሠናይ
 ረጋብ ዴጪ ለልሱሕ ቂጽል፤
 እምጣነ ዙሎ ዘይቄስም
 ለእሰ ይረፍቱ ሕዝብ ዲበ ሣዕር ወሐመልማል።
 ወፅአሂ በዘመንነ ለገበረ ምሳሕ በዓል
 ሞት ዘይጸአና ፈረሰ አክዓብ ሐመልማል፤
 ወለናዝራዊ ሶምሶን ንዋዩ ሐቅሎ ዕዋል
 ለወልድ ልብሰ ልደቱ ወሥብሐ መሥዋዕቱ ለእስራኤል።

የሰጋችን ውፍረት በነፍሳችን ርቀት ተሸሽገን፤
 የእህል አገር የሆነ የሰጋ አለም የነፍስ አለምን ሆኗል።
 ሁሉንም ጥሩ እንደሆነ ያየ
 የአልግ ቅጠል ጨው/ ራብ
 የአካልን ቅርፅ (እግልፍ ቅፅል በሌላት) በየውጣ ነገረን፤
 በሳርፍ በቅጠላ ቅጠል ላይ
 ለተቀመጡ ህዝብ ሁሉን የሚያጣፍጥ ነውና።
 ሞት የሚጋለበው ሽጉርጉር የአካሉን ፈረሰም
 ምላ/ በአልን ለማድረግ በዘመናችን ወጣ፤
 የናዝሬዊ ሶምሶን የጦርነት እቃ የሆነ አህያም
 ለወልድ የልደቱ ልብስ ነው፤ ለእስራኤልም የሰባ መስጥ
 እቱ ነው።

ምስጢር

እንድን አገር ጠላት ሲወር ፈሪ ቦታ መርጦ እንደሚሸሸግ፤
 በከፋ ቀን ራብ ጊዜም እህል ጠፍቶ የሰጋ ውፍረት እንደ ነፍስ
 ረቀቀ = እግልፍ ቅጥል እንደሌላት እንደ ገሪክ ፈደል የውጣም (አይ)
 ሰው ሁሉ ቀጠነ፤ መነመነ = ምግብ በጨው እንደሚጣፍጥ፤ በከፋ
 ቀን ራብ ጊዜም ግንኙውም ቅጠላ ቅጠል ጣፈጠ ሰውም ምግብ
 ሳያጣርጥ እንደ ከብት ቅጠል በላ = ዳግመኛም በበአል ጊዜ ሰው
 በፈረሰ ተቀምጦ እንደሚወጣ፤ ሞትን ያስከተለ ራብ በእስራኤል
 ጉጉስ አካሉን ዘመን እንደ በረታ በኢትዮጵያም በከፋ ቀን በጣም
 ዐፍ = የፈረሱ መልክ ሽጉርጉር እንደሆነ ራብም የሰውን መልክ
 ለዋወጠው = ሶምሶን ጠላቶቹን በአህያ መንጋጋ አጥንት እንደጨረ
 ሳቸው እግዚአብሄር ወልድ ከቅድስት ግርያም በቤተ ልሄም በከ
 ብቶች በረት ሲወለድም በአህያች ትንፋሽ ተሟጊቱ = በመልካምም
 ቀን የሰባ ከብት ለመስዋክት እንደሚመረጥ ሁሉ፤ የከፋ ቀን ራብተኛ
 ችም የአህያን ስጋ በመብላት በራብ ምክንያት ከሚመጣ ሞት ለመዳን
 መጥከራቸውን በመግለጥ ባለቅኔው የራብን አስከፊ ገፅታ ያሳያሉ።

ዜናዊ ረጋብ አው ተዘያነው ከሉ
 ባሕታዊ ልሂት ኢታድከመኒ ይቤሉ።

ትርጉም

ወረኛ/ ራብ ሁሉን በአወራ ጊዜ
 ሽግግሌ/ መኖኝ (ባህታዊ) «ኢታድከመኝ» አለው።

ምስጢር

ወረኛ ሰው የሆነ ያልሆነውን ሲቀጣጥር፤ ሰሜው ከመስልቶቱ
 የተነሳ «እባክህ ኢታድከመኝ» እንደሚለው፤ ባህታዊን (መኖኝን)
 ራብ አደከመው ይላሉ ባለቅኔው።

ነገረ ሐሜት አይንብብ ደመና መልዕልተ ኢየሱስ ክህሉ።
 አምጣን ይሰምፅ ወይን ዘኢይሰምፅ መሲሉ።

ትርጉም

በሰማይ ላይ ያለ ደመና የሆኑት ነገርን አይናገር፤
 ወይን የግይሰግ መስሉ ይሰግልና (ያዳምጣልና)።

ምስጢር

አሜተኛ የተኛውን ሰው ሲያግ የሚታግው ሰው እንቅልፍ
 የወሰደው መስሉ እያንኮራፋ ያዳምጣል፤ እንዲሁም ወይን በደመ

ናና በዝናብ ጊዜ (በክረምት) የደረቀ ቢመስልም ውስጡ ለምለም ነት ያለው መሆኑን የትኔው ምስጢር ያስረዳል ።

82 ዘአምላኪየ

ያስተጋብእ ጠለ ንዋየ ዘመን ነሱ
ጉንደ ወይን ብእሲ ዕራቁ ዘሀሉ
ለዘይመጽእ ዘመን ይከውነኒ ብሂሉ ።

ትርጉም

ራቁኑን ያለ የወይን ገንድ / ሰው
ለሚመጣው ዘመን ይሆነኛል ብሉ
የዘመን ገንዘብ/ልምላሜን ሁሉ ይሰበስባል ።

ምስጢር

አንዳንድ ሰው እየተራበና እየተራቀቀ ለወደፊት እመርበታለሁ
በግለት ብዙ ገንዘብ ያጠራትግል ። ወይንም በበጋ ወራት በግልጥ
የያዘውን ልምላሜ በክረምት ወራት በውስጡ ደብቆ እንደያዘ ይዘ
ልቃል ግለት በትኔው ተመስጥሯል ።

83 ሚበዝጉ

ዘተክላ ጊዮርጊስ

በመዐዛ ሥቃይ ወገድል
ለዐፅመ ጊዮርጊስ አፈው አለቦ ዘይመስሉ ፤
እስመ እስከ አድማስ በጽሐ በመትከፈ ነፋስ ወዐውሉ ፤
ወበመዐዛሁ ሰሐበ ዘግ ተማስ ሰይፈ እንተ ታስተቃትል
ነሱ ።

ትርጉም

የጊዮርጊስ አጥንት/ሽቱን
በገድልና በስቃይ ሽታ የሚመስለው የለም ፤
በነፋስና በአውሎ ትከሻ እስከ አድማስ ደርሷልና ፤
በሽታውም ሁሉን የምታጋድል የተማስ ሽርመጣ/ሰይፍን
ስቧልና ።

ምስጢር

በመካከው ወደር የሌለው ሽቶ በነፋስ ተወስዶ ከፋት ቦታ
ሲሸት ሽርመጣን ያስደስታል በግለት ፤ ከዚህ አንፃር ጊዮርጊስም
ብዙ ስቃይና መከራን ከተቀበለ በሁዋላ በሰይፍ መቆረጡን ባለት
ኔው መስክረዋል ።

84 ዋዜማ

መኑመ ይሰትዮ
ለዘበጽሕርት ወረደ ነደ ነበልባል ጼተሉ ፤
ቂርቆስ አምጣን ተነሥኦ ጸገብኩ ብሂሉ
ወደመ ደመ ለመርቆሪዎስ ይቤሉ
ባሕቱ ዘጸምዐ ነፋስ ዐውሉ
ጊዮርጊስ ኢጎደጎ ጣሕሉ ።

ትርጉም

በጋን የወረደ
የነበልባል ነዲድ/ጉሽ ጠጅን ግን ይጠጣዋል ፤
ቂርቆስ «ጠገብሁ» ብሉ ተነሥቷልና
መርቆሪዎስንም ደም ደም ብሉታልና ።
በአውሎ ነፋስ የተጠግ ጊዮርጊስ ግን
አተላውንም አልተወም ።

በጋን የወረደ (የተረበ) ጠጅ ሀይለማርያም ሲሆን፤ አንዱ ሰው ተምሶ ሲተወው፤ ሌላው ደግሞ «ደም ደም አለኝ» ብሎ ይተወጥል። የተጠግ ሰው ግን እስከ አተላው ያንጫልጠጥል። እንዲሁም የጠጁ ምሳሌ በሆነው በፈላ የጋን ውሃ ውስጥ ቂርቆስ በገባ ጊዜ አልተቃጠለም። መርቆሪያስም በሰይፍ በተቆረጠ ጊዜ ደሙ ተንጠባጥቧል፤ በነፋስ የተዘራ ጊዮርጊስ ግን በእሳቱ ተቃጠለበት ግለት በቅኔው ምስጢር ተገልጧል።

85 ዘይእዚ

ዘመንገሥቱ (መሪጌታ)

ተናዘዘ ስምዖን ብዝነ ዕዳሁ ፤
በውስተ ሀገር ምንት ያነብረኒ ብሂሉ
ለስደት እምድገረ ተንሥኦ አኮኑ ትቤሉ
ግርያም እነ ለዕዳክ እከፍሉ ፤
ዕዳሁስ ትክፍል እመ ትምህሉ
ከመ ልቡናሁ ሀለወ ኢህልወ ዕዳ መሲሉ ።
ዕዳሁስ ትክፍል እመ ትምህሉ

ትርጉም

ስምዖን የእዳውን ብዛት ተናዘዘ ፤
«በሀገር ውስጥ ምን ያስተምጠኛል» ብሎ
ለመሰደድ ከተነሳ በሁዋላ ግርያም
«እኔ እዳህን እከፍላለሁ» ትለዋለችና ፤
እዳውን ግን ትክፍልለት ዘንድ ብትምልለት
እዳ የሌለበት መስሎ እንደ ልቡ ኖረ ።
እዳውን ግን ትክፍልለት ዘንድ ብትምልለት

እዳ የበዛበት ሰው ከአገሩ ሊሰደድ ሲነሳ ፤ «እዳህን እኔ እከፍላለሁ» ብላ እናቱ እንደምትምልለት፤ የባለእዳው ምሳሌ የሆነ በላኦ ሰብእም ሀጢአቱ በዝቶ ወደገነኝ እሳት የሚያወርደው ቢሆንም ቅድስት ግርያም በቃል ኪዳን ሀጢአት እንዳልሰራ ሰው ያደረገችው መሆኑን የቅኔው ምስጢር ያስገነዝባል።

86 መወድስ

ዘገባረ ሥላሴ (መምህር፣ ዘኤልያስ)

መንመ ሰብእ እንተ የሐምየ
ለባዕል ሞት እምቅድመ ዓለማት ዘህሉ ?
አኮኑ ይደውሶ እንዝ ያስተጓሪ ዘሉ
ለውሉደ ሰብእ አመ አትረበ
ዕፂ ምድር ዘበ መቃብረ እከሉ ።
ግርያምኒ ንግሥተ ሴሉ
ኢተርፈት ድገረ በርገቀተ ሀገር ተደንግሉ ፤
አኮኑ በዘረ ዚእሃ አመ ይገብር በዓሉ
ወይነ ሥጋፂ አስተዳለወ ኪያሃ ለተቀብሉ
ባሕቱ ኤልያስ ተርፈ እምነ ምሳሁ ተገነሉ
መድኅኒተ ሠረገላ ሰተይኩ እንዝ ይብሉ ።

ትርጉም

ከአለማት በፊት ያለ
ሞት/ባለፀጋን የሚያግው ግን ነው ?
ሁሉን እያስተካከለ ይጠራልና
የምድር ትል ያለበት እህሉ/መቃብርን
ለሰው ልጅ ባቀረበ ጊዜ ።
የሴሉ ንግስት ግርያም

በድንገልና/አገር ርቀት ወደሁዋላ አልተረገጥም፤
የበኩር ልጅዋ በአሉን ባደረገ ጊዜ
እሷን ለመቀበል የወይን ጠጅ/ሰው መሆንን አዘጋጅቷልና
ኤልያስ ግን ሰረገላ/መድሀኒትን
ጠጣሁ ብሎ ከግብዣው ቀረ።

ምስጢር

ሁሉን አስተካክሎ የሚጠራና ነቀዝ የሚበላውን እህል የሚመግብ ባለፀጋን የሚያግው ሰው የለም። እንዲሁም የባለፀጋው ምላሴ የሆነ ሞት ሁሉን ትል ወደሚፈጠርበት መቃብር ያወርዳል። ባለፀጋው በሩት አገር የምትኖረውን ወዳጁን እንደሚጠራት በድንገልናዋ አምላክን የወለደች ቅድስት ማርያምም ከሞት አላመለጠችም። ባለፀጋው የበአል ግብዣን ሲያደርግ ወይን እንደሚያዘጋጅ ወልድ የሚሞት ስጋዋን ለበሰ። መድሀኒት የጠጣም ሰው ከባለፀጋው ድግስ ገብቶ እንደማይጋበዝ ነቢዩ ኤልያስ በሰረገላ ወደሰማይ ስለአረገ ከሞት ጥፋት ለጊዜው ዳነ በማለት ባለቅኔው ግንኙውም ፍጡር ከሞት እጅ የማያመልጥ መሆኑን በቅኔያቸው ምስጢር ያስረዳሉ።

87 መወድስ

ዘመን ሥግቴ (መሪታ)

ብእሲት ባሕር ምልእተ ዐመፃ
ለብእሲሃ ምልክም እርኑመ ታቀለሉ ?
እመ እገሪሁ ያቀርብ ተገሰበኒ ብሂሉ
እግረከ ኢየሱስ በከ አኮነ ትቤሉ፤
ወአምጽአት ምክንያተ
እንዘ ትብል ማይ ውስተ ቤትየ ኢሀሉ።
ለፈርዖንስ እመ ሠምረቶ እንበለ ንስቲት ተሀጉሉ

ሐዊራ ውስተ ፍናቱ ፈረሰ ትትቁበሉ፤
ወበተዋንዮ ብዙገ እንዘ ታስተሟኒ ዘሉ
ምዕረ ትጸዐና ወምዕረ ትሰቀሉ።

ትርጉም

በደልን የተመላች ባህር /ሴት
መሴ / ባልዋን ምንኛ ታቀለዋለች ?
ታጥቆለች ብሎ እግሩን ቢያቀርብ
እግርህን አላጥብም ትለዋለችና፤
ምክንያትም አመጣች
በቤቴ ውስጥ ውሀ የለም ስትል።
ያለ ትንሽ ጥፋት ፈርአንን ግን ብትወደው
ከመንገዱ ሂዳ ፈረሰን ትቀበለዋለች፤
በብዙም ጫታ ሁሉን እያስመኘች
አንድ ጊዜ ትጫነዋለች አንድ ጊዜም ትሰቀለዋለች
(ትቀመጥበታለች)።

ምስጢር

ሴት ባልዋን ስትንቅ «ውሀ የለችም፤ እግርህን አላጥብም» ትለዋለች፤ ባልዋን የምትወደው ከሆነ ግን ፈረሰን ከመንገድ ትቀበለዋለች። በሴት የተመሰለች የኤርትራ ባህርም ለነመሴ መንገድ ስትሰጥ ፈርአንን ግን ከነፈረሱና ከነሰራዊቱ ማስጠጋን ባለቅኔው ያስገነዝባሉ።

88 ዋዜማ

ዘለማ ገደሉ (አለቃ)

ሰሎሞን በብዝሃ ክብሩ
ድገረ ቤተ ርእሱ አዕባዩ ወቤተ እግዚአብሔር ፈጸመ
አጸመው ለቤተ ባዕዳን ከመ ያትርፍ ስመ።

ሥርዐተ ሕንጻ ዓለም እመ ከመዝሰ ቆመ
ለቤትከ እጥሮስ አሠኒ ትድመ ፤
ወለሙሴ ትሕሊ ዳግመ ።

ትርጉም

ሰሎሞን በክብሩ ብዛት
የራሱን ቤት ከፍ ካደረገና የጌታውንም ቤት ከወረሰ በሁጥላ
ሰምን ያተርፍ ዘንድ ለሌሎች ቤት አልደከመም ።
የህንፃ ሰርአት አለም እንደዚሁ ቢቆም ግን
እጥሮስ መጀመሪያ የቤትህን ህንፃ አሳምር ፤
ለሙሴ ግን ሁለተኛ ታስባለህ ።

ምስጢር

ሰሎሞን የራሱን ቤት መንግስትና የእግዚአብሔርን ቤት
መቅደስ በመስራት ስሙን አስጠራ እንጂ የሌሎች ሰዎች ስራን
የሰሙ መጠሪያ አላደረገም ፤ ሀዋርያው እጥሮስ ግን በደብረ ታቦር
ለራሱ ሳይል ፤ ለአምላክና ለሁለቱ ነቢያት ለሙሴና ለኤልያስ
ቤት ለመስራት መመኘቱን የቅኔው ምስጢር ያስረዳል ።

ታሪክ

ሰሎሞን አባቱ ዳዊት ሲመኘው የኖረውን ቤት መቅደስ ለመ
ስራት አጋጣሚ ጊዜ አግኝቶ « ወልድ ወሕንጸ ያዐብዩ ስመ (ልጅና
ህንፃ ስም ያገኛሉ ፤ ያስጠራሉ) » በግለት በሰራዊቱና በሰሎሞን
እንደተነገረ አስደናቂ ቤት መቅደስን ለአምላኩ ሰርቷል (1 ነገሱ.8) ።
የራሱንም ቤት መንግስት አሳምሯል ። ይሁን እንጂ ዝናን ለግት
ረፍ የሌሎችን ቤት ለመስራት አልተጋም ነበር ።

እጥሮስ በደብረ ታቦር ከክርስቶስ ጋር ሳለ ለክርስቶስና ለሙሴ
ለኤልያስም እንዳንድ ቤት እንዲሰራ ተመኘ እንጂ ለራሱ አላሰ
በም ነበር (ግቱ. 17) ።

89 ዋዜማ

ዘእድግሉ (ንቡረ እድ)

ሕንፃ ቤተ ሰማዕት እለ ነጻሩ
ወወልድ ነጋሢ ዘርእዩ ያስተበላው ፍጹመ
እስመ ወልድ ወሕንጸ ያዐብዩ ስመ ።
ወከመ አደትሀጉል ድገረ በሕንጸ ቤቱ ዘደከመ
ምስለ እግዚአብሔር ኪዳን ጊዮርጊስ አቀመ ፤
ተጋድሎ አኮኑ አትደመ ።

ትርጉም

የሰማዕት ቤት ህንፃን ያዩ ሰዎችና
የንጉስንም ልጅ ያዩ ሰዎች ዘፍፁም ያመሰግናሉ ፤
« ልጅና ህንፃ ስምን ያስጠራሉና »
በሁጥላም በቤቱ ህንፃ የደከመ እንዳይተንጎል
ጊዮርጊስ ቃል ኪዳንን ከጌታው ጋር አቀመ ፤
መጋደልን አስተድግላና ።

ምስጢር

መልክ መልካም ነልግላ ቢታይ ፤ ቶር « ይህስ የንጉስ ልጅ
ይመስላል » ይባላል ። እንደዚሁም ሁሉ የትዳስ ጊዮርጊስ ቤት
መቅደስ ህንፃ እጅግ የተዋበ መሆኑንና ፤ ልጅም ስምን እንደሚ
ያስጠራ ህንፃው የአሰራው ስም መታሰቢያ መሆኑን ትኔው
ይገልግል ። በዚህም ላይ ልጅ እንዲወጣ የሰራ መበጀት እንደሚ
ያስፈልገው ፤ የጊዮርጊስንም ቤት መቅደስ ያሰራው ሰው ዋጋ
ውን እንዲያገኝ ትዳስ ጊዮርጊስ ከአምላኩ ጋር ቃል ኪዳን መግባ
ቱን ባለቅኔው ለመስጥረዋል ።

ያራዳ ጊዮርጊስን ቤተ ክርስቲያን ከአድዋ ዘመቻ በሁዋላ አፄ ምኒልክ አሰርተዋል ። በዘመኑም ከነበሩት አብያተ ክርስቲያናት በአሰራሩ በጣም አስደናቂ ሆኖ ተገኝቷል ። አስደናቂ ስራውም ከአድዋ ድል ጋር ተጣምሮ አሰራውን አፄ ምኒልክን ስመጥር አድርጓቸዋል ።

90 ዋዜማ

ለመልአክ ኢናክብር

ለእመ አሥረፀ ክንፈ በመጠነ ነዊሳ ቆሙ ፤

ለየፍ ወለትንንያ እስመ ክንፍ በሙ ።

ወበሢብቱ ለሰብእ ኢናክብር ተፋሙ ፤

እወዳ ሢበት እስመ ሀለዎሙ

ለዕፀው ወአእባን ዘሉሙ ።

ትርጉም

በረዥም ቁመቱ ልክ

ክንፍን ቢያበትል መልአክን አናክብረውም ፤

ለወፍና ለትንኝ ክንፍ አላቸውና ።

በመጀመሪያም ሰውን በሽብቱ አናክብረውም ፤

ለድንጋዮችና ለእንጨቶች ሁሉ

ነጭ ሽቦት አላቸውና ።

ምስጢር

መልአክ የሚከበረው ለወፍችና ለትንኞች ተፈጥሮ ያደለቻቸው ክንፍን በግብቱ እንዳልሆነ ፣ ሰውም የሚከበረው በሰራውና በቁም ነገሩ እንጂ በድንጋዮችና በእንጨቶች ላይ የሚታይ ሽቦትን

በግብቱ አይደለም በግለት ያለምንም ተገባር በልብስና በግእረግ ብቻ መከበር የሚሹ ለዎችን ባለትኒው በትኒያቸው ምስጢር ይገስጻሉ ።

91 ዘይእዚ

ዘተሰገ (እላታ)

ፂዋ ቶርስ ይሚጥ መንገል ርሐ

ትሩፋን ቤቱ ዕፀው በአንቀጽ ብልጣሮ ቆሙ ፤

እምጣነ አለቡ ዘየዐብዮ

ለዮሐንስ ሕንጻ ላሊበላ ዘመካን እሙ ።

ወመንገል እሳት ሑሩ እምኒየ ይቤሉሙ

ለጎጥእነ ምድር ዕፀው እለ በፀጋሙ

እደ ላሊበላ ዘሠርዐ ሚጠተ ብርሃናት በዐትሙ ።

ለጎጥእነ ምድር ዕፀው እለ በፀጋሙ

ትርጉም

የፋርስ ምርኮን ወደ ርሀ ይመልስ ዘንድ

የቤቱ ትራፈዎች እንጨቶች በብልጣሮ በር ቆሙ ፤

እናቱ መገን የሆነች

የላሊበላ ሀንፃ / የሀንስን የሚበልጠው የለምና ።

የብርሃናት ምልክትን በልኩ የሰራ የላሊበላ እጅም

በግራው ያሉትን ሀጢአተኞች / እንጨቶችን

ከእኔ ወደእሳት ሄዱ አላቸው ።

በግራው ያሉ ሀጢአተኞች / እንጨቶችን

ምስጢር

ተግርክው ወደፋርስ ባቢሎን ከወረዱት እስራኤላውያን ብዙ ምቹ በሁዋላ ወደአገራቸው ተመልሰዋል ፤ ተቂቶችም ከመግረክ ቀርተው በብልጣሮ አደባባይ ተገኝተዋል ። ንጉስ ላሊበላም የክርስ

ቲያንን ወገኖች ወደርሃ ለመሳብ ቻለ ። እንጨቶችም ከላሊበላ ሀንፃ ተገለሉ፤ እናቱ መከና የናረች የሀንሰን የሚበልጠው እንደሌለ ቦታው የተለየች የላሊበላን ሀንፃም የሚመስል ቤተ መቅደስ የለም ። ክርስቶስም ሀጥሉንን ወደ እሳት ሂዱ እንደሚላቸው ከላሊበላ ሀንፃ የተገለሉት እንጨቶች ማገዶ ሆኑ ። ብርሃኖችም (ፀሀይ ጨረቃ ከዋክብት) እንደሚመላለሱ የላሊበላ ሀንፃም እንደፀሀይ ጨረቃና ከዋክብት ያበራል በማለት ባለቅኔው ለላሊበላ ሀንፃ ያላቸውን አድናቆት በቅኔያቸው ምስጢር ገልጠዋል ።

92 መወደስ

ደስታ (አልቃ፣ ዙተደባበ ግርማ)

ዐቀብተ መቃብር ሕዝብ ፅደታ ሥጋ
 እምግርማ የሐንስ አብ ርትቀ ይቀውሙ፤
 ወግርማ የሐንስ ገጽ አመ ተወለጠ በሙ፤
 የሐንስ ፍሥሐ ንዘነ ኮኖሙ፤
 እንዘ በመቃብር የሐልሙ
 እምጣነ ሐሰተ ኮነ ሥጋ የሐንስ ሕልሞሙ ።
 በሊሕኒ እምተዳሚ ለክዲወ ደም እግሮሙ
 እምጣነ ኅሳር ወቅጥቃጤ ውስተ መቃብር ፍኖተሙ ።
 ወከመ መቃብር ከሠት ጉራጊተሙ፤
 ገምዘ አርፎ ምድር ዘአመ ኖላ እስመቦ በአፋሆሙ ።

ትርጉም

መቃብር ጠባቆች የስጋ ትሎች / ወገኖች
 ከአባት / የሀንስ ግርማ የተነሳ በሩቅ ይቆማሉ፤
 የሀንስ ግርማ / ፊትም በተለወጠባቸው ጊዜ

ደስታ / የሀንስ እዘን ሆነባቸው፤
 በመቃብር ውስጥ ሲያልሙ
 የሀንስ ስጋ / ሀልግቸው ውሸት ሆኗልና ።
 እግራቸውም ደምን ለግፍሰስ ከቀድሞ ፈጣን ነው፤
 በመቃብር / መንገዳቸው ውስጥ መከራና ቅጥቃጤ አሉና፤
 ጉረርአቸውም እንደ መቃብር የተከፈተ ነው፤
 በኖህ ጊዜ የነበረ የምድር እባብ መርዝ በእፋቸው አለና ።

ምስጢር

ጠባቂዎች የክርስቶስን መቃብር ርቀው እንደቆሙ፤ ወልደ ነጋድጓድ የሀንስ የተባለውንም ሀዋርያ የመቃብር ትሎች አላገኙትም ። ክርስቶስም በደብረ ታቦር በተለወጠ ጊዜ ያዩት ሰዎች እንደደነገጡ ትሎችም በየሀንስ አካል ላይ አልተገኙም ። ምክንያቱም የሌሊት ሀልም ሲነጋ እንደማይገኝ የሀንስ ወልደ ነጋድጓድንም ከመቃብር ውስጥ ሊያገኙት ባለመቻላቸው ነው ። የክፉ ሰዎች እግር ደምን ለግፍሰስ እንደሚፋጠን፤ እንደበታቸውም መርዝን እንደሚናገር ትሎችም ሌሎችን ሟች ወገኖች ይበላሉ፤ ደግሞውንም ያፈሳሉ ማለት በቅኔው ተመስጥሯል ።

93 ገእዝ ክብር ይእቲ

ተመነየ ሞተ አምላክ ኖላዊሆሙ
 ለአዳም ወሒዋን አባግዲሁ ዘሎሙ
 አርፎ እኩይ እስመ በልዎሙ ቀዳሙ
 ቂጽለ ቂጽለ እንዘ ይሬእዩ በዐይኖሙ ።

ትርጉም

አረኛቸው / አምላክ ሞትን ተመኘ፤
 ሁሎች በጎቹ / አዳምና ሂዋንን
 ክፉ አውሬ ቀድሞ በልቷቸዋልና
 በአይኖቸው ቅጠል ቅጠልን ሲያዩ ።

ትጠል ትጠል ሲያዩ በጎቹን አውሬ የፈጀበት ጠባቂ ሞቱን እንደሚመኝ፤ የአውሬ ምሳሌ የሆነ ሰይጣንም የበጎች ምሳሌ የሆኑ አዳምና ሄዋንን በበለስ ትጠል ሙብል የተነሳ ያሳተበት የጠባቂ ምሳሌ ክርስቶስ ስለ ሰው ብሎ መሞቱን ባለቅኔው በቅኔያቸው ምስጢር አስረድተዋል ።

ታሪክ

አዳምና ሄዋን የሰው ፍጥረት መጀመሪያዎች ናቸው ይባላል። አዳም ያለዘር ከመሬት የተፈጠረ ተባት ሲሆን ሄዋን ከአዳም ጎን አጥንት የተፈጠረች እንስት ናት ። ሁለቱንም አምላክ የፍጥረቱ ሁሉ ገዥዎች በማድረግ አልቋቸው (ሾግቸው) በሀይወት ገነት አኖራቸው ። ከበለስ ትጠል በቀር ሁሉንም፤ እንዲበሉና እንዲጠጡ ፈቀደላቸው (ዘፍጥ. 1፡ 27—28 ፤ 2፡ 19—25) ። ስለዚህም ሰይጣን ቀናባቸውና አሳስቶ የበለሲቱን ትጠል እንዲበሉ አደረጋቸው ። ሲበሉም የብርሃን ፀጋቸው ተገፈፈባቸውና ተራቆቱ ። ከዚህም የተነሳ አምላክ ንስሃቸውን ተቀብሎ ስለእነርሱ ሰው ሆነ ላቸው፤ በመስቀል ተሰቅሎ ሞተላቸው ይባላል (ዘፍጥ. 3፡ 1—13 ። ኢፈ. 2፡ 4—5) ።

94 ዕዝል ክብር ይእቲ

በጽርሐ ይሁዳ ነዳይ እመ ተጠብሐ በግዕ ሙሴ ቀዲሙ ለመኑ ይከውን እስመ ርጉባን ከሱሙ አዝማዶ ይሁዳ ነዳይ ዘቅንኢተ ልብ ማጎተሙ ወእምን ዝንቱ በግዕ ኢተካፈሉ እምን ሥጋሁ ወደሙ።

ትርጉም

የሙሴ በግ በድሀ/ ይሁዳ አዳራሽ ቀድሞ በታሪደ ጊዜ ለግን ይሆናል? የልቡ ቅዳት ማተሚያው የሆነ

የድሀ/ ይሁዳ ዘመዶች ሁላቸው የተራቡ ናቸውና! ከዚህም በግ ከስጋውና ከደሙ አልተካፈሉም ።

ምስጢር

ራብተኞች ሲበዙ «የአንድ በግ ሲጋ ለስንት ይሆናል?» እንደ ግባል የይሁዳ ወገኖች ሁሉ የበግ ምሳሌ በሆነ በክርስቶስ ስጋና ደም አለመጠቀማቸውን ባለቅኔው በቅኔያቸው ምስጢር ገልጠዋል።

95 ዕዝል ዕጣን ሞገር

ዘተክል ጽዮን (አለቃ)

ወልጦተ ሌጂ ወስምያን ቃለ መሐላ ጽድቆሙ፤ እስመ ተጉለቂ ጽድቀ ዐመፃሆሙ ። እመስ ሰብእ ገሊላ ሳዕለ ዮሐንስ ፈጸሙ ሕስወ ከፍፍር መሐላሆሙ በላዕለ ዐመፃ ወሰኩ ዐመፃ፤ እስመ ተከሥተ ገብርሙ ከመ ያፍ እምድገረ ሠረረ ዮሐንስ ክብርሙ ።

አሠረንጉሥ

ለስተቀጸለቶ ባዕደ አክሊለ ስምዕ ተድባብ ማርያም እሙ ለገላውደዎስ መሲሕ ዘበኩራ እሙ ዕለተ ሞቱ ቀዲሙ፤ ወዛቲ ተድባብ ገራጎተ ደሙ፤ እስመ ገብ ገብሩ ይመርሕ ጊዜ ሕማሙ ለሰማዕት ገላውደዎስ ስሙ ።

ትርጉም

የሌጂና ስምዖን የመሀላ ቃልን መለወጥ እውነታቸው ነው፤ በደላቸው (እመፃቸው) ከዕድቅ ተቆጥሯልና ። የገሊላ ሰዎች ግን የከንፈሮች ውሸት የሆነ

መሃላቸውን በየሀንስ ላይ ቢፈፅሙ በደልን በበደል ላይ ጨመሩ፤ ከብራቸው / የሀንስ እንደ ወፍ ከበረረ በሁዋላ ስራቸው ተገልጧልና።

አ ሰ ረ ን ጉ ስ

እስቀድሞ የበሽር ልጅዋ ለሆነ ንጉስ ገላውዴዎስ በሞቱ ጊዜ እናቱ/ተደባበ ግርያም የሰማእትነት አክሊልን አቀዳጀችው፤ ይችውም ተደባበ ግርያም የደሙ እርሻ ናት፤ ምስክር የሆነ የገላውዴዎስ ስሙ በመከራው ጊዜ ወደ ስራው ይመራልና።

ም ስ ጢ ር

ስምእንና ሌዊ መሃላቸውን በማፍረስ ሴኬምን በዲና ምክንያት መገደላቸው ሃጢአት ያልሆነባቸው ሴኬም የፈፀመው ስራ አመፅ ስለነበረ ነው። የገሊላ ሰዎች ግን ለሄሮድያዳ የተሰጠውን መሃላ ጠብቀው መጥምቱ የሀንስን ከማገድሉ መሃላቸውን አፍርሰው ቢያድኑት ኖሮ ከፅድቅ ይቆጠራላቸው ነበር በማለት ባለቅኔው የገሊላ ሰዎች በየሀንስ ላይ የፈፀሙትን በደል አውስተዋል።

በርሳቤህ ልጅዋ ሰሎሞን ዘውድ እንዲቀዳጅላት እንደ ጣረች ተደባበ ግርያምም ለአደሷት ለአ፤ ገላውዴዎስ የሰማእት ገላውዴዎስን ክብር አሰጠቻቸው በማለት ባለቅኔው አ፤ ገላውዴዎስ የሰማእትነት ክብር በሚያሰጥ አሟጊነት የሞቱ መሆኑን በቅኔያቸው ምስጢር ይመሰክራሉ።

ታ ሪ ክ

ያእቆብ በኢሞር አገር ሳለ ዲና የተባለች ሙልክ መልካም ልጅ ነበረችው። ያገሪቱ ሴቶች ልጆች ሲጫወቱ ልታይ በወጣች ጊዜ ያገሪቱ ጌታ የኢሞር ልጅ ሴኬም አያትና ልቡ በፍቅሯ ተመሰጠ (ተነካ)። ስለዚህ ወስዶ አስነወራት። አባቷ ያእቆብም ስምቱ የል

ቡን በልቡ አድርጎ ልጆቹ ስምእንና ሌዊ ከውጭ እስኪመጡለት ዝም አለ። ስምእንና ሌዊ የእህታቸውን መደፈር ስምተው መጡ። ኤሞርም ልጁ በፈፀመው ነውር ይቅርታን ሊጠይቅና ልጅቱን ለልጁ በሚስትነት እንዲሰጡት ሊለምናቸው መጥቶ ተለማመጣቸው። ልጁ ሴኬምም አብርት ተነናበላቸው (እጅ በመንሳት ተለማመጣቸው)። ስምእንና ሌዊ ግን በእህታቸው በዲና ውርደትና በእነርሱ መደፈር በጣም ስለተናደዱ «አንተና ወገናችሁ እንድ ባንድ እንደእኛ ብት ገረዙና ብትመስሉን ዲናን በሚስትነት ለአንተ እንሰጥሃለን፤ እኛም የእናንተን ሴቶች ለልጆቻችን እናጋባለን» ብለው የተገኙል መልስ ሰጧቸው። ሴኬምም በዲና ፍቅር ስለተነደፈ ወዲያው ተገረዘ፤ ሌሎችም የከተማው ሰዎች በርሱ መሪነት ተገረዙ። በተገረዙ በሶስተኛው ቀን ቆሰለው እንደተኙ ስምእንና ሌዊ አደጋ ጥለው በሰይፍ መቷቸውና ቁጭታቸውን ተወጡ። ስለዚህም የቃል ኪዳናቸው ውል ከህይወት ወደሞት ተለወጠ (ዘፍጥ. 34:1-31)።

የገሊላ ንጉስ ሄሮድስ የተወለደበትን ቀን ሲያከብርና ሹማምቱን ሲጋብዝ የዘማዩቱ የሄሮድያዳ ልጅ ዘፈነችለትና አስደሰተችው። ስለዚህ የመንግስቱን እኩሌታ ስንኳ ቢሆን እንደሚሰጣት ማለላትና «ምን ላደርግልሽ ትፈልገያለሽ?» አላት። እርሷም እናቷ ሄሮድያዳ የሄሮድስ ወንድም የሆነው የፈልጶስ ሚስት ስትሆን ፈልጶስ ከሞተ በሁዋላ ሄሮድስ ስለወረሳት፤ የሀንስ «የወንድምህ የፈልጶስን ሚስት ማግባት አይገባም» እያለ ያወግዝባት ነበርና፤ «የሀንስ ከሞተ በእናቴ ምክንያት መንግስቱን አላጣውም» ብላ «የሀንስን ራስ ቆርጠህ ስጠኝ» አለችው። የሀንስ በብዙ ሀዝብ የታወቀ ገናና ስለነበር ንጉስ ሄሮድስ መሀላውን ለማፍረስ ተቸገረ። ስለዚህም የሀንስን አንገት በሰይፍ አስቆረጠ ለዘማይቱ ልጅ ራሱን ሰጣት። እርሷም «ንጉሱና ንግስት ስትዘልፈ አትፈሪ የነበርሽ ምላስ እንዲህ ሆንሽን?» በማለት በያዘችው ነገር ስትወጋት ራሱ እንደመልአክ ከንፍ አውጥታ ጣራውን ሰንጥቃ ወደአየር በረረች። ዘማይቱንም ከእነልጅዋ መሬት ውጧታል ይባላል (ማቴ. 14: 1-12)።

96 መወደስ

ሰይፈ ኀይለ መንግሥት ትንት መጠነ ምናሴ
ኀይለ ዮሐንስ ውስተ ሐቃክ ሰላማ
በውቤ ሥንክ ወበላህይክ ለማ፤
ወትቤ ድንግል ቃለ አፋክ
እስመ ርአየ ለኢትዮጵያ አመቱ ሕግግ
ለለዕለቱ ዘያደከማ፤
ወታዕብዮ ነፍሰየ ለውቤ አምላክ ራግ ።
እምአሰርሂ ዘይፈጥር ዲበ ትእዛዝክ ጸግ
ሠራዊተ ቤትክ ተካፈሉ ሰቂማ ዲበ ሰቂማ፤
ወእመ ተራከባ ንግሥ ወቤተ ክህነት እማ
ጽድቅ ወሰላም በመዋዕሊክ ተላላማ ።

ትርጉም

ሀይለኛ (ብርቱ) የሀንስ፤ በሰላማ / ወገብህ
በውቤ/ወበትህና በሰማ / ወዘህ የመንግስት ሀይል/ ሰይፍን
በምናሴ ልክ(እንደምናሴ) ታጠቅ፤
የአፍህ ቃል/ ድንግልም በየቀኑ
የሚያደከማት የአገልጋዩ ኢትዮጵያ ሀመምን
አየ እኮ አለች፤
የሰማይ አምላክ/ውቤንም ነፍሴ ታከብረዋለች አለች ።
በትእዛዝህ ላይ ድካምን በሚፈጥር አሰርም
የቤትህ ወታደሮች ምርኮን በምርኮ ላይ ተካፈሉ፤
መንግስትና እናቷ/ ቤተ ክህነትም በተገናኙ ጊዜ
ሰላምና እውነት በዘመንህ ተዋደዱ(ተሰማሙ) ።

ምስጢር

ሰይፉን ከወገቡ የታጠቀ አርበኛ አለባበሱና የጦር መሳሪያ እያ
ያዙ ከተፈጥሮ ውበቱ ላይ ተጨማሪ ውበት እንደሚሆንለት፤ እኔ
የሀንስ በእቡን ሰላማ ተቀብተው መንገሳቸውንና ውቤና ለማ በተ
ባሉት አሽከርቻቸው መታጀባቸውን የትኔው ምስጢር ይገልጣል።
ደግሞ ቅድስት ግርያም መከራዋን ያራቀላት አምላኳን እንዳመሰ
ገነችው፤ የእኔ የሀንስ ትእዛዝም በየጊዜው የሚቃወሙትን የኢት
ዮጵያን ጠላቶች ማጥፋቷንና ሰራዊታቸውም በምርኮ ላይ ምርኮ
ማገኘቱን ባለትኔው ተርክዋል ።

97 ዕዝል ጉባኤ ቃና

ዘአድግሉ (መልክ ብርቱ)

እስራኤል ዕፀው አውፅእም እግንበርሙ ልምላሚ
ለእንተ ደወየ ወይን በለምአ ከናፍር ጊሜ ።

ትርጉም

እንጨቶች / እስራኤል ከልምላሚ / ግህበራቸው
በከንፈሮች ለምጥ የታመመ ወይንን አወጡት ።

ምስጢር

እስራኤል በአራቱ ልማድ ለምጥ የያዘውን ሰው ከእንድነታቸው
እንደሚለዩት፤ ሌሎቹ እንጨቶች በከረምት ሲለመሉ ወይን አለ
መለምለሙን የትኔው ምስጢር ያስረዳል ።

98 ዕዝል ጉባኤ ቃና

ደብረ ክርም ይመስል ክህነ ብዙን ዕድሜ፤
እስመ ዲበ ርአሱ ይጠውም ጸዕሳ ሐሚለተ ርአሱ ጊሜ ።

ትርጉም

የክረምት ተራራ የብዙ እድሜ ካህንን ያመስላል ፤
ነጭ የራስ መጠምጠሪያ / ጉምን በራሱ ላይ ጠምጥጧልና።

ምስጢር

ካህን ሻቸን በራሱ ላይ እንደሚጠመጥም በክረምት ጫት
ተራራው በጉም ተሸረነ ይላሉ ባለትኔው።

99 ዘይእዚ

ታዲያስ መሰገል
እስመ ይቤላ ለዘማ እንዘ ይሰብክ በርሜ
አምጽኢ በሐተታ
ዐጽቀ ዘነፋስ ዐውሎ ወሥርወ ዘጊሜ ፤
ወወለተ ዘማ ገስርት ተየውሀት ለፍጻሜ
እስመ ይመስላ ጸድቀ በብዝነ ሱላሜ
ሊቀ መዘምራን ታዲያስ እሱረ ወንጌል መሐሜ
እስመ ይመስላ ጸድቀ በብዝነ ሱላሜ ።

ትርጉም

ታዲያስ ጠንቋይ ነው ፤
በርም ሲያስተምር ሽርመጣን በምርምር
የአውሎ ነፋስን ጫፍና
የጉምን ስር አምጭ ብሏታልና ፤
ነስቋላ የዘማም ልጅ በፍፁም ተታለለች ፤
በፍቅር ብዛት እውነተኛን መስሏታልና
በወንጌል/እግር ብረት የታሰረ የመዘምራን አለቃ/ታዲያስ
በፍቅር ብዛት እውነተኛን መስሏታልና ።

ምስጢር

አባይ ጠንቋይ ሴትን ሲያታልላት የነፋስን ቀንበጥና የጉም
ስርን አምጭ እንደሚላትና ሴቲቱም እንደምትሞኝ ሀዋርያው ታዲ
ያስ ዘማይቱን በጉም መሄጃ ህዋ ላይ በነፋስ ሰቀላት በማለት ባለ
ትኔው አመስጥረዋል ።

ታሪክ

ታዲያስ ከእስራ ሁለቱ የክርስቶስ መልእክተኞች አንዱ ህዋ
ርያ ነው ፤ ወደሀገሩ ሰብከቱ ስለክርስቶስ ሊያስተምር እንዳይገባ
ተቃዋሚዎቹ አንዲቱን ሴት እራቱን በከተማው በር አቆሟት ።
እርሱም ያችን ሴት በነፋስ አውታር በህዋ ላይ ሰቀላትና ሰብከቱን
ቀጠለ ። በሁዋላም እርሷን ከስቅላቷ አውርዶ አሳምኗታል ይባላል
(ገድላ ሀዋርያት) ።

100 ሃህልክ

ምኒልክ ተአስር በጎብለ ዕድሜ ፤
አንተኒ እስራ ለሀብተ ካህናት ሰሎሜ
በጎብለ እስራኤል ምድረ ርስት ፤
እስመ ወይን ልባ ኢኮነ ከራሜ ።

ትርጉም

ምኒልክ በእድሜ/ገመድ ታሰር ፤
አንተም በእስራኤል ገመድ/የምድር ርስት
የካህናት ሀብት/ ሰሎሜን እስራት ፤
የወይን ጠጅ/ ልባ ከራሜን አልሆነምና ።

ባለቅኔው ለእኔ ምኒልክ ረጅም የንጉሥ ነገስተነትን እድሜ ከተ
መኙ በሁዋላ ምኒልክ እርሳቸውን (ባለቅኔውን) ና ጓደኞቻቸውን ክረ
ምት ከመግባቱ በፊት ባለርስት አድርገው በሰዋን መሬት እንዲ
ተክሏቸው በቅኔያቸው ምስጢር ተግልጽዋል።

101 መወደስ

ዘይኩና አምላክ (አቶ)

አያጸድቆ ለሰብእ እንበል ገቢር
አንብቦ መጸሐፍት አእላፍ ወሰሚዐ ጥዩቅ ትርጓሜ፤
እስመ እምኩነኔ ሐፂን ወእምነ ሥቃይ መሐሚ
አያምሰጠት ምንተ ነፍሰ ይሁዳ
ብእሲ ነባቢ ሕገ ርትዕ ቀዋሚ፤
ወእስከ ፍጹሚሰ ታከብሮ
ትርፍት ሕገ ለዘየዐቅባ እስከ ፍጹሚ።
አምላክነሂ አለበዎሙ ተነ ሃይማኖቶሙ ጊሚ
ለኢጥሮስ ወለሕዝቡ በይብስተ በለስ እምልምላሜ።
ወይጸዐኑ ሕጋት አፍራሲሆሙ በዕድሜ
መሳፍንት ዘደብረ ሲና ወነገሥተ ጽድቅ እለ በሮሜ።

ትርጉም

ብዙ (አእላፍ) መፃህፍት ማንበብና
የተብራራ ትርጉም መስማት ያለ ስራ ሰውን አያዕድ
ቀውም፤
ከብረት/ ኩነኔና ከስቃይ/ እግር ብረት
ቋሚ የሆነ የቅንነት ህግን የሚናገር
ሰው/ የይሁዳ ነፍስ ምንም አላመለጠችምና፤
ትርፍ ህግ ግን

የሚጠብቃትን (ሰው) እስከመጨረሻ ጋ...
አምላካችንም ለኢጥሮስና ለህዝቡ የሃይማኖታቸው/
ጉም ትነትን በበለስ ክልምላሜ መድረቅ አንፃር አስረ
ዳቸው፤
የደብረ ሲና መሳፍንትና በሮም የነበሩ
የእውነት ነገስታትም ፈረሶቻቸው/ ህጎችን በዘመን ጋለቡ።

ምስጢር

የአንድ አገር ዜጋ እውነተኛነት (ህግ አክባሪነት) የሚረጋገጥ
ጠው፤ ያ ሰው የህግ መፃህፍትን በማንበብና ትርጓሜያቸውንም
ጠንቅቆ በማወቁ ሳይሆን፤ በህግ የተደነገገውን በተግባር መተር
ጎም በመቻሉ መሆኑን ባለቅኔው ያስገነዝባሉ።

102 ግእዝ ጉባኤ ቃና

ዘወልደ ያረድ (አለቃ)

አገውየ! ንገድግ ፍቅረ እንስሳ ዓለም፤
በሰኑይ ዕለት እስመ ይቀሥፈን ጸም።

ትርጉም

ወንድሞቼ! የእንስሳ አለም/ ፍቅርን እንተው፤
ያም በሰኞ ቀን ይገርፈናልና።

ምስጢር

ዝብሬ በሬውን በእርሻ ስራ ቀን እንደሚገርፈው ያም በሰኞ
ቀን ይገባልና፤ እንደ እንስሳ ሰአት ሳንለይ ምንብ ሳንመርጥ መብ
ላትን እንተው በማለት ባለቅኔው በቅኔያቸው የሃይማኖት ጓዶቻ
ቸውን ይመክራሉ።

103 ግእዝ ጉባኤ ቃና

ዘፋፕ (አለቃ፣ ዘራጉሌ)

ሰብሕዎ ትበዕ ወመብልዐ ሥጋ ለጾም ፤
እስመ አድነናሙ ጥቀ እምአቶነ እሳት ግሩም ።

ትርጉም

ቅቤና የሰጋ መብል ያምን አመሰግኑት ፤
ከሚያስፈራ የእሳት ግንደጃ ፈፅሞ አድኗቸዋልና ።

ምስጢር

እናንድ ለዛርያና ሚሳኤልም ከእሳት ቃጠሉ ያዳናቸውን አም
ላክ እንዳመሰግኑት ፤ እነርሱ የተመሰሉባቸው ቅቤና ስጋ በያም
ጊዜ በክርስቲያኖች ቤት በእሳት ወጥ አለመሰራታቸውን ቅኔው
ያስገነዝባል ።

104 ዕዝል ጉባኤ ቃና

ድንግል ኮነት እመ አምላክ ሀብት ፍጹም
እንዘ ተነጥለ ሚልኮል አሐደ እምከዊነ ድንግል ወእም ።

ትርጉም

ድንግል የፍፁም ሀብት እምላክ እናት ሆነች ፤
ሚልኮል ድንግልንና እናትን ከመሆን አንድን ስታጣ ።

ምስጢር

እንዲት ሌት ከሁለት ሰጦታዎች አንዱን ሳታገኝ ሌላይቱ
በሀብት ላይ ሀብትን እንደምታገኝ ፤ የዳዊት ሚስት ሚልኮል አግ
ብታ ሳትወልድ መቅረቷንና ቅድስት ግርያም ገን በድንግልነቷ
ላይ አምላክን መውለዷን የቅኔው ምስጢር ይገልጣል ።

ታሪክ

ሚልኮል የንጉስ ሳኤል ልጅ ናት ። የእሴይ ልጅ ዳዊት አግ
ብቷት ስትኖር ፤ ንጉስ ዳዊት ልብሰ መንግስቲን ለብሶ እንደተራ
ሰው በታቦተ ዕዮን ፈት በቆነጃጅት መካከል ሲዘፍንና ሲዘል አየችው ።
በዚህ ጊዜ «እሁን ንጉስ እንደዚህ መሆን ? » ብላ ነቀፈችው ።
በዚህ ምክንያት መከና ልጅ ሳትወልድ ጥታለች ይባላል (1 ሳሙ-
18 ፡ 22—29 ፡ 2 ሳሙ. 6 ፡ 1—23) ።

105 ሚበዝት

ዘገብረ ሥላሴ (መኖሪ ፣ ዘኤልያስ)

እመ ሰማዕከሙ ቀርነ
ውስተ ቤተ ጸሎት ኬብርን ባሕታውያን ዘገዳም
በሉ ነገሠ መብልዕ አቤሲሉም ፤
እስመ አሚሃ ይሰደድ እንተ ልግጹ ብካይ ንጉሠ እስ-
ራኤል ጾም ።

ትርጉም

የገዳም ባህታውያን / እስራኤል
በፀሎት ቤት/ኬብርን ውስጥ ነጋሪትን በሰማችሁ ጊዜ
አቤሲሉም/መብልዕ ነገሰ በሉ ፤
ልግጹ ለቅሶ የሆነ የእስራኤል ንጉስ / ያም ያን ጊዜ ይሰ-
ደዳልና ።

እስራኤል ወደ አቤሴሉም እንደተባለሉ የገዳም ባህታውያን ለም አደሉ = በኬብርን የአቤሴሉም ነጋሪት እንደተሰማ በቤተ ክርስቲያንም የሆላእና እለት ከበር ተመታ = እንደአቤሴሉም መንገስ የስጋ መብል የሚትረፈረፍበት ፋሲካ ደረሰ፤ እንደ ዳዊት መስደድም የአርባው ተን ሥም አለቀ በግለት ባለትኔው አመስተረዋል =

ታሪክ

አቤሴሉም የገንብ ዳዊት ልጅ ነው = የአባቱን መንገስት ለመገልበጥና ፍላጎቱን ለማርካት ነገረተኛውን (ባለጉዳዩን) ሁሉ ያለልቡ እያቀፈና እየሳው እርሱ በነገስ ህዝቡ በነገር እንደግይቲ ላላና ትን እንደሚፈርድ እያስከጀሰና እያንን የእስራኤልን ልብ ከዳዊት ሰረቀ (እስከዳ) = ለእለት እንዳለበት ለአባቱ ነገር በሰእለቱ መሰረት በኬብርን መስዋእት ሰውቶ እንዲመለስ አስፈቀደ = ከሄደ በሁዋላ የቀንደ መለከት ድምፅ በሰማችሁ ጊዜ፤ ለአቤሴሉም በኬብርን ነገስ እያላችሁ ጩሁ » የሚሉ ጉበኞችን ወደከተማ ለከ = ጉበኞቹም የተባሉትን ፈፀሙ፤ በዚህ ጊዜ ብዙዎች የዋሆች ምስጢሩ ሳይገባቸው አቤሴሉምን ተከትሉት = ዳዊትም ይህን በሰማ ጊዜ ከቤተሰቦቹና ከመሰሉት ህዝቦች ጋር ከቤተ መንገስቱ ወጥቶ ወደውጭ ተሰደደና አቤሴሉም ሲሞት ተመለሰ (1 ነገስ 15፡1-27) = ክርስቶስ በየርዳናስ ውሃ በየሀንስ እጅ ከተጠመተ በሁዋላ ሳይውልና ሳያድር እለቱን ገዳመ ቆርንቶስ ገብቶ፤ አርባ መእልትና አርባ ሌሊት የያመውን ሥም በዳርና በገደል የሚኖሩ ጫኞች መላ ዘመናቸውን ይያሙታል (ግሪ.5፡2) = ሲያሙትም በስግደትና በፀሎት፤ በእዘንና በልቅሶ ተወስነው እንዳንድ ጊዜ ቅጠል እየሸመጠጡ በመጠላት ነው፤ አለግውያን ደግሞ ውለው በሰባትም፤ በዘጠኝም፤ በእስራ ሁለትም ሰአት ምግባቸውን በዘይት በተሰፈ ወጥ እየበሉ እንደሆኑትቸው ይያሙትና፤ በመወረሻው ጊዜ በህማማት ሰሞን ከሰኞ እስከ አርብ በቤተ ክርስቲያን ሲሰገዱ ይሰነብታሉ = ትዳሚ የትግላኤውን የምስራች ቂጠግን ከካህናት ተቀብለው ያለምንም ምገብ አከፍለው አድረው እሁድ በመ

ነፈተ ሌሊት እስተደሰው ሲያበቁ፤ በስጋና በጭንቀት በትቢም ይፈስካሉ (ምን ይፈታሉ) = ከትግላኤው እለት እስከ አምሳ ቀን ረቡእና አርብን አይያሙም =

106 ሥላሴ

መልክ ገጽልል (ራስ)

ግለም እስከ ጊዜን በሐብል ዝንጋኤ ትሰጋበን ወታወርደን ስጋት ገብ ዘተዳሚ መርገም ለዘተወለድን በሥጋ ወደም = ዘእእመራሰ ጠቢብ ለባዊ ለገልፈተ ሃቲ ግለም ፍዳ ወይን ይስተዳ ግፍ ዝናፍ፤ መሆንን ለሐብስ ይትከደን ቂጽለ አዕጥፍ፤ እስመ ሃቲ ጽላሉት ወሕልም፤

ትርጉም

አለም እስከ ጊዜን በዝንጋታ/ ገመድ ትጎትተናለች = ሁለተኛም ወደቀደረር ርግግን ታወርደናለች በስጋና በደም የተወለድን እኛን፤ የዚችን አለም እስተላለፍ ያወቃት ጥበባችን ለበኛ ግን ስለወይን ረንታ የዘናብ ወገን ይጠግ፤ በልህስ ረንታም የዛሬች ቅጠልን ይልበስ፤ ይችው (አለም) ህልምና ጥላ ናትና፤

ፖ ሰ ጢ ር

በገን የገዛች ሊቀ ወደ ወደደችው እንደምትሰበው የባለበጊቱ ምሳሌ የሆነችው አለም የበገ ምሳሌ ሰውን እያታለለችና እያዘናጋች የአዳምን ፍዳ እንዲቀበል ታደርገዋለች፤ ከዚህም ሌላ የጉርን ልክ የሚያውቅ ባላገር በጠላ ረንታ ውገን እንደሚጠጣና ተራ

ልብስን እንደሚለብስ ፡ እንደ አለም ከጉዳነት ቢሆን የዝናብ ከታሪ
ውሃን (ወረቀን) ጠጥቶና ቅጠልን አገልጽቶ ሙኖር ይገባ ነበር
በግለቅ ባለቅኔው የአለምን ከጉዳነት ያስረዳሉ ።

107 ሥላሴ

ንጽናሕ ለሰዓሙቱ

በረከት ሙሉ አካላት ሚካኤል ፤

እንበለ ብሔረ ጸድቅ ሙሉ ሀላፊ

ኢንበል ካህናት ዝግረ በልሳን ድኩም

ኢይቅረከብ ግይ ቡራኬ እመልክስ ሰግይ ገዳም ፤

ሰዲር ሙርገሙ ዘለላለም

እስሙ በረከት ገብረ ላዕለ ብንያም

ሰግያዊ ሚካኤል ሥዩም ።

ትርጉም

የመልክ ሚካኤልን

በረከት በየሰዓሙቱ እንጠብቅ ፤

ከአለም ሁሉ ሙሉ ሀላፊ እውነተኛ ሰው በተር

ያዝመራ ካህናት በደካማ እንደበት

ውሃ/በረከት ከሰግይ መልክ/ ጫ አይገኝም እንዳንል ፤

የሰግይ መልክ ሚካኤል/ ሹሞ

የዘላለም ርገግንን ሽር በብንያም ላይ

በረከትን (ምርቃትን) አድርጓልና ።

(ብንያምን ሙርቋልና)

ምስጢር

ዝናብ ለሀጥአንና ለገድታን በየሰዓሙቱ ስለሚዘንብ የዝናቡን
በረከት (ሙሉን ስጦታ) ገበሬዎች እንደሚጠባበቁ ፤ የትዳስ ሚካ
ኤል በረከትም ለደጋጎች ብቻ ሳይሆን ለከፋዎች ጭምር ከዓር እንደ

ሚጠቅም ድርቅን እንደሚያጠፋው ፤ ሙራትንም እንደሚያለፍ
ለምን ያህል እንደሚገኝ አጠፋና ወደ ምርቃት ለመጠው ፤
ብንያምንም አበዛው ፤ ከተውን በአለምንም የአበራኤልን ተስፋ እና
ገረው ይላሉ ባለቅኔው ።

108 መወደስ

ዘጥኑ (ጋብ)

ብሥራተ ግርቀስ ነድ ወንጌል ገጥራ

እምነብ ፅንሥ ተጽኦረ በቀይሕ ሕብረ ተለም

ውጥተሙ ወለቱ በዘአንበላ ግንተም

ደቂት ሕዋሳቲህ

እስሙ ተሳተፉ በሥጋ ወደም

ውግርቀስ ይጸውም

ጽፎ ነፃነት እሳተ እንተ ንብረቱ ገዳም ፤

ቆሙኝ ያስተግውቶ ለእግዚአ ልደት ላሕም

አምጣኝ አኮላሕሙ ስሕተት እንተ አተም ኢየርብግም

አድገኒ ከግሁ ይገብር ለፈጽሞ ትንቢት ስም

እስሙ ሊሀለወት በነገሩ እድገት ቤቱ ለበሰግም ።

ትርጉም

የግርቀስ ምስራች የሆነ እሳት/ የገጥራ ወንጌል

ከታጋሽ ዘንድ በቀይ የተለም አይነት ተፃራ

ግህተሙም የእንበላ ግህተም ነው ፤

ልጆች/ ሰውነቶቹ

በስጋና በደም ተሳተፈዋልና (እንደነት አላቸውና) ።

መኖሪያው ጫካ የሆነ

የነፃነት ም/ እሳትንም ግርቀስ ይያግል ።

ላምም የልጆች ጌታን ሊያግሙት ቆሙ ፤

ኢየርብአዎ ያቀመው የስህተት ላዎ አይደለምና ።
አህያዎ ትንቢት/ በምን ለመረጃ እንደዚሁ ያደርጋል ፤
የበለአዎ የቤቱ አህያ በነገሩ የለችምና ።

ፖ ስ ጢ ር

ትርጓሚው ምስራች የሆነ ወንጌል በተይ ቀለም እንደሚገናኝ ግርቀስ የተሰቃየበት የአሳት ነበልባል በደሙ ፍላጽ ተቀነሰ ።
ደገዋ መሃፍ ተፅር በግህተም እንደሚታተም በአሳት የተሰቃ የው ግርቀስ ገፅ አንበሳ (አንበሳ ፈት) ይባላል ። በገጽጽም የተሰራ ውን የነገሩን ያም ክርስቲያናዊው ሰው እንደሚያመው የኋር ሰደድ እሳትን ግርቀስ ታገሰ ። ሀዝቡም የሚረትን ግብር ለመንግስት እንደሚገባር በከብቶች በረት የተወለደ ክርስቶስን ላምና አህያ ትንፋሻቸውን አዋቁት ። ምክንያቱም በልደቱ ቀን የተገኘው ላም ኢየርብአዎ እንዳቆመው የላም ጣኦት የማይተነፍስና የማያሸት ሳይሆን ህይወት ያለውና የሚተነፍስ ነውና ። አህያውም ከበለአዎ አህያ የተለየ እንደላው የማይናገር ነው ይላሉ ባለትኒው ።

ከዚህም ሌላ በእንስሳት በረት የተወለደውን ክርስቶስን ላምና አህያ ትንፋሻቸውን እንዳሟሟቁት ግርቀስን እንስሳዎች ጁደ ለጁር ጎተቱት ፤ እርሱንም በእንስሳዎች ለመጎተት ያደረሰው የኢየርብአዎን አምልኮተ ላህም (ላምን ግምለክን) መቃወሙ ነው ። በእንስሳትም የግርቀስ መጎተት እንደ በለአዎ በአህያ ላይ መሄድ አይደለም በግለት ትኒው ተመስጥሯል ።

109 መወደስ

ከወለደ ግርያም (ግሁር ፣ ዘጋግ)

እ ባዕል በእደ ዚእከ
ዛትፍስከ ዘልፈ ሕግሙ በሕግም
ለእሙ ፈተደከ ትድነን እምሕግምከ ሕወም
ደገረ ጽዎ ኩለሄ ተላሳይ በወትም ፤

እምጣነ በወትም ዘይላሳይ
ጥጊና ይረከብ ወጥነድር በሰላም ።
ተትልከሂ እሰሙ ኢኮነ ምስለ ዘሥጋ ወደም
በጽዎ ወበጸሉት ግለሙ ሥጋክ ተቃወም ፤
ከሙ ይበለከ ሊት እንበለ ጸሉት ወጽዎ
እምጣነ አለቦ ዘይመውለ ለግለም በግለም ።

ት ር ጉ ፖ

በህመም ላይ ህመምን
ዘወትር በገሃ እጅህ የምትወድር ባለፀጋ ሆይ ፤
ከከቶ ህግምህ ትድን ዘንድ ብትወድ
ከሆም በሁጥላ ሁልጊዜ በልክ ተመገብ ፤
በልክ የሚመገብ
ጤና ያገኛልና በሰላምም ያድራልና ።
ወጊያህም ከደምና ከሰጋ ጋር ስላልሆነ
በምና በፀሎት የሰጋህ አለምን ተቃወም ፤
ሊት እንዳለህ ያለ ምና ፀሎት
አለምን በአለም የሚያሸንፈው የለምና ።

ፖ ስ ጢ ር

እንዳንድ ሰው ያላትሙ ይሸከምና በገሃ እጁ ድካምን ይፈጥራል ፤ እንዲሁም እንዳንድ ባለፀጋ ያለመጠን እየበላና እየጠጣ በሽታውን በገሃ እጁ ያመጣዋል ። ስለዚህም ከመጠን በላይ ላለመድ ከም በልክ መሸከም እንዲያሻ ሆድን ከበሽታም ለግዳን ቢፈለግ እየም በልክ መብላትና መጣጣት ተፈላጊ ነው ። ምክንያቱም በልክ የተሸከመ ከድካም እንደሚያርፍ ፤ እንዲሁም በመጠን መመገብ ከሰጋ ህግም ስለሚያድን ነው ። ከዚህም ሌላ የጦር ትምህርት የሚያውቅ አርበኛ ባላጋራውን በጦር መላፊያ እንደሚያሸንፍ እንዲሁም መንፈሳዊ ሰው ሳይጣንን ድል የሚያደርገው በምና በፀሎት ሀይል ነው በግለት ባለትኒው በልክ መኖር ጠቃሚ መሆኑን አመስጥላል ።

ሊይት-ካሊ ቂርስ በጉጎ መገገሥት
 ላል ገጉ ገደል ዳርቱስ ምላሌ ብሩር አዳም፤
 ጉልቂ ዕድሜ ነገሥት ነቢይ ደገረ ነጸረ በህልም
 ገገሡ ነገሥት ሆገዕና
 ሰበረ አትርጉት ራእዩ ለነቢይ ላህም፤
 ሆገዕና ዳዊት ዘአርያም
 እንደ ዲበ ዕጥል ይጸጋን አምላክ መገገሥት ዘለገለም፤
 ፍሉጥሂ ግድ ገቦሁ እግድ መገገሥት ሕግ
 ደገረ ተፈጠሰ እምደህ ዘወረደ ይተድም፤
 እስሙ ኮነተሙ እሙ ለደጋረውያን አዕጥም
 ዘንፋጥ የአክላ መገገሥት ሰግድ ግርያም፤

ትርጉም

ቂርስ በመገገስቴ ርዝግቴ የብር
 ምላሌ በሆነ በሀይል ገገስ ዳርቱስ / አዳም ላይ እንዳይመካ
 የነገስታት እድሜ ቁጥርን ነቢይ በህልም ካየ በሁጥላ
 የነገስታት ገገስ / ሆላእና
 የነቢይ ራእይ / ላም ተንዶችን ሰበረ፤
 የሰግድ (አምላክ) የሆነ የዳዊት ሆላእና
 በአህያ ላይ ቢተመጥ መገገስቴ ዘላለግጂ ነውና፤
 የጎነ ውገም ከበሽታው ከፍነ በሁጥላ መውረድን
 ከተደሙ ከመገገስ ውገ የተለየ ነው፤
 ጥቂት የግብታት መገገስት ሰግድ / ግርያም
 ለሁጥለኞች ወገኖች እናትን ሆኖትጥለኝና፤

የፋርስ ገገስ ቂርስ በግደን ገገስ ዳርቱስ ላይ እንዳይመካ
 ነቢይ ዳንኤል የነገስታትን እድሜ ቁጥር ካየ በሁጥላ የዕርእ ገገስ
 ነገስታትን ሰበረ (ደመሰሰ) = እንዲሁም ዲያብሉስ በአዳም ላይ
 እንደሰለጠነ እንዳይተር የሰግድ አምላክ ሆላእና ነቢይ ዳንኤል
 ባየው ራእይ መሰረት ሰው ሆኖ ገገስ ተባለ፤ የከብት አረኛ የከተ
 ትን ከብተች ተንዳቸውን በድንጋይ እንደግብረው ሆላእና አጋ
 ገንትን አጠፋ፤ እንደከብት አረኛ በአህያ ላይ ቢተመጥም ነቢይ በራ
 እይ እንዳያቸው ነገስታት አልተደመሰሰም፤

ከዚህም ሌላ አንድ ሰው በመልክና በጠባይ ከሌላው እንደግ
 ላይ መገገስ ከተፈጠሰበት ውገ የሆላእና የጎነ ውገ ይልቃል፤ ምክ
 ገያቱም የመገገስ ውገ በመልክ በመቀደሱ የተጠግቂውን መቅ
 ደምን ቢሻ የሆላእና የጎነ ውገ የፈተኞቹንም፤ የሁጥለኞቹንም ተጠ
 ግቂቶች የግደን ነው ይላሉ ባለትኔው፤

መገገስት ሰግድም በጥቂት ምክንያት እንደምትወረስ እንዲ
 ሁም በጥቂት ስጦታ ስምንን በላኢ ሰበረን ያግለጸች ግርያም የሀ
 ጥርያት ሞገስና የሰግሊታት እናት መባል በትኔው ተመስጥሯል፤

ገጥራ ወሰዶም አህጉረ ፍጻ
 ይረከባ ላሕተ አሙ ዕለተ ተትል ገሩም
 አንቲስ ጎበርት ትዕይንተ ርም
 ለጠይቆ አቢርን ወዳታን
 ተፈናኪ ውስተ መቃብር ጥብላልተ በደም፤
 እምገብ ምኒልክ ቢሃ ገለም
 እስሙ በጽሐ ብኪ ዘሊበጽሐ በሰዶም፤
 ጥሕደሂ ዘርዐ ዘሊኪ ከሙ ኢያትርፍ ለሰም

መሐለ ተዘከሮ ሳጡአላሃ ዘትግል፡፡
 አምጣን ገሳሩ ለሳላል አድገና አጋግ ሕግ፡፡
 በበእንተዝ ሰይፈ እደሁ ገጠተ ዘርዕኪ ይተስ፡፡

ትርጉም

የመከራ አገሮች ሰዶምና ገዢ
 በጊዮስራራ በገዳይ ተገ ጊዜ እረፍትን ያገኛሉ፡፡
 እንጂ ጎስጃላ የርም ከተግ ግን
 አቢርገንና ዳታገን ለመጠየቅ
 በደም ተጠቅልለሽ ወደ መቃብር ተላከሽ፡፡
 በአለም ቢሃ ምኒልክ ዘንድ
 በሰዶም ያልደረሰ ደርሶብሻልና፡፡
 ያንችን ዘርም ለሰም አንድ እንዳያስተር
 የትናንት ሳጡአልን አስቦ ግለ፡፡
 የታመመ አጋገን ግዳን የሳላል አሳር (መከራ) ነውና፡፡
 ለዚህም የእጁ ሰይፍ የዘርሽን ትንጣት ይለትግል፡፡

ምስጢር

የርም ሀይል ከሰዶምና ከገዢ ጥፋት ባላነሰ ሁኔታ በአኒ
 ምኒልክ በተመራው ጦር በአደግ፡፡ ለሙሴ እንዳልታዘዙ እንደዳታ
 ንፍ አቢርገን መንኮታኮቱንና የአኒ ምኒልክም ጦር አድራጎት ሳጡ
 አል አጋገን በመገደል እንደረፈመው አድራጎት ያልተጠበቀ መሆኑን
 ባለቅኔው በትኔያቸው ምስጢር ገልጠዋል፡፡

112 መወደስ

ዘመዶ ገበርኤል (ራስ)

ሥነ ጽጌ ረዳ ዓለም እንተ ትትነገረ
 ወተገልፈ ትጽበተ አርአያ ጽላሉት ወሕልም፡፡
 እምነ ለሐዱ አቶኪ እስመ ይወሐኩ የም

ሊረ በራኪ ወለረ ጦርገም፡፡
 ወምገተ ይከደም
 ዘመነነኪ ወሊረ ፍናተ አስቲጥሶ ገዳም፡፡
 እንሰሂ አረግጥ ወክርስቲያናዊ በስም
 ለለጽባሐ በገጠላት እንዘ ጽገዐ ገደል፡፡ ለደክም፡፡
 ዘመንጥ ዘሉ ረጸምኩ እንበል ጸሉት ወጸም
 ሙግልተ በሙባል ወሊረተ በገጥም፡፡

ትርጉም

የፀጌ ረዳ/አለም ውበት ረጋፊ ነሽ፡፡
 እንደጥላና እንደ ሀልም በፍጥነት ታልረያለሽ፡፡
 በወዲህ በኩል ምርታት በወዲያ በኩል እርግጥን
 ከአንዱ ለፍሻ ሃረ ይወጣልና፡፡
 የናቀሻና የአስቲጥሶ
 ገዳም ሙገደን የሂደ ሰው ምንስ ያምር፡፡
 በስም ክርስቲያን ስሆን አረመኔ እኔ ግን
 እየተነጥ ሃይልን በገጠላት እያደክምሁ፡፡
 ዘመኔን ሁሉ ያለ ምና ያለ ወሉት ወረሰሁ
 ተገ በሙባል ሊረተም በእንትልና፡፡

ምስጢር

የመከረም አበባ በፍጥነት እንደግረገፍ አለም እንደዚሁ ጠፈ
 ናት፡፡ ደገም ሌሊት የታየ ሀልም ጧት እንደግደገኝ አለም ሲጀት
 አትገኝም፡፡ በዚህም ላይ ጣፋጭ ውጥና ሙራራ ውሃ ካንድ ምንጭ
 የገይወጡ ሲሆኑ፡፡ ምርታትና እርግጥን በአንድ አለግጥ ሰው እን
 ደበት መንገራቸው ባለቅኔውን አሳወድል፡፡ ከዚህም ሌላ የሰራ
 እንጂ የሰም ክርስቲያንነት ከገቱ መሆኑን የተረዱት ባለቅኔ አለግጥ
 ነርን ነትረው በገዳም ሙናርን ተሙንተዋል፡፡

113 መወደስ

ዘመድ ሥልጣን (—ላላክ ሐይት)

መወደስ ትንተና ለሰጠ በአለፍረሁ
 አበ አለፍግ ቲርቆስ ሕግን ሠለሰት አክራፍ፣
 ወትርንግ ስሙ መጽሐፍ ከሙ ሊይትረላሳ ሮፍ
 ጽሑፍ ስሙ በተይሕ ተለፍ፣
 ወተእገዝ በድካም፣
 እሰሙ ውስተ ልቡ ተሰውጦ ዘተዋደርስ ሕግፍ፣
 ነሥላሂ ከፍፍሪሁ አድባረ ጽጉን አዳፍ
 ግፍ ደሙ ቀናት እንተ ወረደ እፍን ወይት እርጥንኤፍ፣
 ወአለፍረሁ ዐበይት አህተረ ከርቤ ጥዑፍ፣
 ደሙና ቀናት እሰሙ ተተክለ ግእዘላ ዐይት ገራህተ ደፍ።

ትርጉም

የሰስት አሙት ህፃን የሆነ
 የሽግግሎች አባት/ ቲርቆስ የችንካርች ሽታን
 በአፍንጮቹ ለፍ፣
 የሰሙ ትርንግ መፅሀፍ ላረ እንዳይረሳ
 ስሙ በተይ ተለፍ የተፃፈ ነው፤
 በድካም ተያዘ፤
 የሕዋድርስ ህግፍ በልቡ ውስተ ተላላጊና፣
 የሙልካም ፅግን ተራራዎች/ ከገፈርችፍ
 ከአይት/ እርጥንኤፍ የወረደ ችንካር ጽጉ/ ውጉን ያዙ፤
 ታላላቅ አፍንጮቹ የጣፋጭ ከርቤ አገሮች ናቸው፤
 ችንካር/ ደሙና በደፍ እርሻ/ አይት ሙሃል ተተክሏል።

ፍስጢር

የጥገብ ሙሉዛ ባፍንግ እንደግልይ ቲርቆስ አፍንግዎቹን
 በችንካር በሙችንካር የደረሰበትን ስቃይ በሙታገሱ ከግፍፍት

ሰዎች ተለፍ = የሙህፍ ትርንግ እንዳይዘጋ በተለፍ እንደግፍ
 የቲርቆስ ሰፍ በሙሉቹ ከርስቲያኖች ዘንድ ሙታውትንና በቤተ
 ክርስቲያን ታሪክ ሙገፋን ትኒው ይገልጻል። የልብ በሽታ ያለበት
 ሰው እንደግፍከፍ እንደግፍታሙፍ የቲርቆስ ልብ በችንካር ተቸ
 ነከረ = እርጥንኤፍ ከግፍላው ተራራ ላይ የተቀለለ በረዶ እየግግ
 ወደ ፍርዳናሰና ወደ ገሊላ ባህር እንደግፈሰ ከቲርቆስ አይን የወ
 ጣው ደፍ ከገፈርቹን ግልበሱን ባለትኒው ያስረዳሉ።

114 መወደስ

ዘተገ (—ላላክ ሐይት)

እፍህጉሰ አባግሶ ዳዊት ኖላዊ ርገራጊ
 ሙዊት ጽሕፋ፣ ወሙሴ ውስተ ገዳፍ
 ድፍላቤ ሙርኔቱ ሊይሰግሶ እሙጽሐፈ ሕይወት አዳፍ
 ለብደረ ድፍላቤህ፤
 ወሊይርሐይ ሙስና ብሔሩ ፈተወ እፍትድፍ
 ለቤግሊክ ዘርዐ ካፍ
 ለእሙ ሊዐቀበ ወልድ ትጋህ እሙንቱ እሰሙ ገጥፍ።
 እፍትጋህዚ ዘሙላክት ገጥሙ ከርስቲያን ጥዑፍ
 ዘሐሙረ ግዕዘል ጊዜ ገጥሙ ሊከህለ ይሰጠፍ፤
 ለኮት ዘቦቱ ተጽሕፈ ገዕዛነ ዠሉ ዓለፍ
 ወክሙት ለባሕቲቱ ሙጽሐፈ ሕይወት ወሰላፍ።

ትርጉም

የርህራሄ ጠባቂ ዳዊት ከበጎች ጥፋት የተነሳ
 ለሙዋት ተጋ፣ ሙሴ ገን በዳር ውስጥ
 ከአግረ ህይወት ሙህፍ የወገኖቹን ጥፋት እንዳይሰግ
 ጥፋቱን ሙረጠ፤
 ከሙጀሙሪያፍ የሀገሩን ጥፋት እንዳያይ

የከፍ ዘር አባግልክ ወደደ፤
 ወልድ ካልጠበቀ የእነርሱ ትጋት እንቅልፍ ነውና ።
 በእንቅልፉ ጊዜ የግለበል መርከብ ሊሰጥ ያልቻለ
 የክርስቶስ እንቅልፍ ከሙላክነት ትጋት ጣፋጭ ነው፤
 የአለም ሁሉ ነፃነት የተገረበት ነውና፤
 የሰላምና የሀይወት መፅሀፍ ለብቻው የተገለጠ ነውና ።

ፖ ሰ ጢ ር

ዳዊትና ሙሴ በበጎቻቸው (በእስራኤል) ፋንታ እነርሱ ረባቸው
 እንዲጠፉ ግሰባቸው ፤ የእግዚአብሔር ልጅ ካልጠበቀ የእርሱ መጠ
 በት እንደመተኛት ያለ ስለሆነ በዚህ በኩል እያንድሉም ። ከዚህም
 ሌላ ክርስቶስ በሰውነቱ ሲያንተላፋ ሙላክነት በሚፈሰነታቸው
 (ስጋ ባለመልበሳቸው) ባይተኛ አስጠባቂውም ጠባቂውም እርሱው
 ራሱ ነው በግለት የትኔው ደራሲ ያስረዳሉ ።

ታ ሪ ክ

ክርስቶስ ከደተ ሙዛሙርቱ ጋር ባህርን ሲጻገር ደተ ሙዛሙ
 ሮቱ የተኛ መስፋቸው እንደሚሰጡ ተጠራጠሩ ፤ ከመጠራጠራቸው
 ወጥ የተነሳ መዝተጥ ጀመሩና «ሊት! ንታና አድነን» እያሉ ሙሁ ።
 በዚህ ጊዜ ኢየሱስ ክርስቶስ «እስከመቼ ድረስ ስትጠራጠሩ ትኛ
 ረላችሁን» በሉ ገሰገባቸውና የባህሩን ግለበል ዐጥ እደረገላቸው ይባላል ።

115 መወደስ

ፖሊህ ዝራዕ እንበል ዕረፍት
 ዘርዐ ቤተ አብርሃም እክል በገራሁትክ ገላም ፤
 ወከሙ እትዕተብ አንተ ጥላክተ ደመና ገሩም
 አንተ ደመና ፤ ወአንተ ዝናም ፤
 ለእሙ ደዘራዕ በድካም
 አምጣን በክብር ይትነገሉ ውሉ ዘርዐ ኤፍረም ።

የፖሊ ጦስ ተከይዶ እክል ቤትክ ጥዕጥ
 ንግርሙ ለአግብርት አረ አልሕፍት አይትረዕም ፤
 ወእንበል ደፎ ጽንዕ ዘእንበል ብዙን ሕግም
 ያብጽሕክ ያብጽሕክ አሙ ከሙ የም ።

ት ር ጉ ፖ

ፖሊህ! ያለእረፍት

የአብርሃም ቤት / እህል ዘርን በእርሻህ / አለም ዝራ፤
 አንተም የሚያስረራ የደሞና ሙጥባትን (አሙጥጥን) እንገዳት
 ጠብቅ

ደመና አንተ ነህ ፤ ዝናምም አንተ ነህ ፤

በድካም ቢዘራ

የኤፍረም ዘር ሁሉ በክብር ይነሳልና ።

ጣፋጭ የቤትህ እህልም ዛሬ በተበራየ ጊዜ

የበረዎች አፍ እንዳይለገጥ (እንዳይታረን) አገልጋዮችን
 ንገራቸው ፤

ያለ ብርቱ (ዕኑ) ደፎና ያለ ብዙ ሀግም

ከርሞ እንደዛሬ (ዘንድር) ያደርሰህ ያደርሰን ።

ፖ ሰ ጢ ር

ገበሬ በእርሻው ላይ በትጋት ዙፋን እንደሚዘራ እኔ ፖሊህ
 በመንገስታቸው እንደ አብርሃም ለጋሳ ሆኑ ። ደገሞ ገበሬ የዘራው
 ዘር ፈርሶ በሰብሶ እንደሚበታ ፤ ያጣው ሰው ሁሉ በእኔ ፖሊህ
 ጊዜ ያገኛል ይላሉ ባለትኔው ። ገበሬ እውሉን በእውድግው ሲወቃ
 የበረዎችን አፍ ግረን እንደግይገባው እኔ ፖሊህም በእጻራሻቸው
 ግብር ሲያገቡ (ሲያበሉ) አጋፋሪዎቻቸው ሰውን እንዳያገነላቱ ሙደ
 ረንን በመገለጥ ባለትኔው እኔ ፖሊህ በያሙት ህያው ሆነው እን
 ዲኛሩ ተመዝተዋል ።

እኔ ምኒልክ በዘመነ ማርያም ታሪክ ለአድባራትና ለገዳማት ለካህናትና ለወታደሮች ገብር በግብላትና የተላድ መረት በመስጠት ለመነኮሳት ድርጊ በመደረግና የብር ጉርሻ በግጥረስ ሊጋስ እንደ ነበሩ ይነገራል።

ከእነዚህ አንዱ ለብርሃኑ ድንኳንን በተመሳተሰ ማርያም ዳር ተከሉ፣ የወጣውንና የወረደውን ያለረውንና ያገደውን እንገዳ ሁሉ ሲተበል የኖረ ለጋስ ሰው ነበር። ከዚህም የተነሳ የበነ ሰራ ጠላት የሆነ ሰይጣን ተገብቶ በእንግሮቹን በተገደለ ነገር ቢያስተርጓሚ፣ ያለእግዚአብሔር እንገዳ አልበላም ብሎ ሶስት ተገደለው የሚገኝ ውሉ አደረገ። በእነዚህም እግዚአብሔር በሰው አምላካ በእንግዳው ደንት ተገለጠለትና እህል ውጥ ለመትመስቻለ ይባላል (ዘፍተ. 18)

116 መወደስ

መከራ ሊርገት እምርእስ ጸድቃን
ወርእስ ጸድቃን ሊርገት እምነ መከራ ገፋም፤
እስመ ሊረከቡ ለእያብ ነገረ አርፎ ሕግም
እስከ ተረጸመ ሰብወቱ አከራም።
ወተረትን ለብርሃኑ
በሕገ አምላኩ ረታኒ በመደባ ወልዱ ሆነንተ ላሕም፤
ደገረኒ እመ ለበጌ መከራህም ከትደም
እንዘ መንፈስ ቅዱስ ይመርሱም የግን እምፀጋም
ረጸመ ሆኖ በድርጅት በእንጽላተ ደም እምደም፤
ቴዎድሮስ በተናት ወተረከለክ በልገም።

ትርጉም

መከራ ከጸድቃን ራስ አልረተም
የጸድቃን ራስም ከግያሰፈራ መከራ አልረተም፤
ሰባቱ ዘመናት እስከ ተረፀው ድረስ የአውራ ነገር

ሀግም ሊያብን አግኝተታልና።

በፈታኝ አምላኩ ሀግም

በላም ረገታ ልጄን በመስጠት ለብርሃኑ ተፈተነ፤

በሁጥላም የመጀመሪያ መከራቸውን ባስተዋሉ ጊዜ

መንፈስ ቅዱስ ከገራ ወደቀኝ እየመራቸው

ቴዎድሮስ በቸንካር ፋሲለደስም በልገም ደምን

ከደም ለማንገት ትድድግቸውን (ውድድራቸውን) በዚያ ረፀመ።

ምስጢር

ለባትና ልጄ እንደግድራራቱ መከራና የእግዚአብሔር ሰዎችም የግድለያዩ ለመሆናቸው ሊያብና ለብርሃኑ ቴዎድሮስና ፋሲለደስ ግብረኞች ናቸው ይላሉ ባለትኒው።

117 መወደስ

ዘፍተ. 18

በዓለ ክልሉት አለጋር በአክራሪው

ኢየሱስ ምዕረ ላዕለ ክልሉት አዕዋም፤

እንዘ ይብል ውላቱ በልሳነ ሥጋ ጥዕም

አለጋር ክልሉት ሀለጫ የም

አሐዱ እስመ ድኩም

ዘይረድአ ካልእ እመ ሊሁሉ እምትደም።

ወልድስ እንተ ሊወፅእ እምጥሕድኛሁ ፍጹም

ሰከበ ውስተ ጎል እንዘበ በእርያም፤

ወእንዘ ሁሉ ሥዑል ውስተ ግልፅና ለእም

ኪሩበል ኢያዕረቱ ወኢያዕረረት ግርያም።

ባለሁለት እገሮች በእገሮቹ
 በሁለቱ ዛፎች ላይ በአንድ ጊዜ አይወጣም፤
 እርሱ በጣፋጭ የሰጋ አንደበት ዛሬ
 ሁለት እገሮች አሉኝ እያለ
 የግረዳው ሁለተኛ
 (እገር) ከሌለ አንዱ ደካማ ነውና።
 ከፍፁም አንድነቱ ያልወጣ ወልድ ገን
 በሰማይ ላለ በበረት ውስጥ ተኝ፤
 በእናት ግርያም ግህፃን ውስጥ ተፀንሶ ላለ
 ኪሩቤል አላረፋም፤ ግርያምም አላረፈችም።

ምስጢር

አንድ ሰው በሁለት እገሮቹ ከሁለት ዛፎች ላይ ሊወጣ የማይችል ሲሆን፤ ወልድ ገን በሰማይ ከኪሩቤል ላይ ከአብና ከመንፈስ ቅዱስ ጋር እንዳለ ሆኖ በግርያም ሆኖ ተፀንሶ በበረት ተወለደ በግለት ባለትኒው ይህ አድራጎት ለሌላ ሰው የማይቻል መሆኑን አስረድተዋል።

118 መወደስ

ዘለድገቱ (—ልእክ ወርገን)

እኩ ዕፁብ ለዘይሰም
 እው ያስተማውት አድግ አንበሳ ፅዝራ ሥፍም፤
 ወለእው ድድገን አድግ እምአፈ አንበሳ ጉሩም፤
 በገበ አላይያስ ወሉቃስ
 ውሉቱ እምጣን በገፅ ወውሉቱ ላሕም፤
 ወለእው ለፅፅ አያውዐያ

እንዘ ለሊሁ እሳት እስሙ ውሉቱ ዝናም።
 ዕፁብሰ ለሰማኒሁ ልደተ ዳግማይ አዳም
 አብ ዘወለደ እስሙ እምኒሁ አይተድም፤
 አሙኒ ተወልዶ እምወለተ አብርሃም እም
 ሁሉኩ ይቤለኝ እምቅድሙ ይተወለድ አብርሃም።

ትርጉም

የሹም/እዝራ አንበሳን አህያ
 ቢያግኝት ለግሰገው የግያስደንት አይደለም፤
 አህያው ከግያስፈራ አንበሳ አፍ ቢድን፤
 በኢላይያስና በሉቃስ ዘንድ
 እሱ/አንበሳ በግ ነውና ላምም ነውና፤
 እንወትንም ባያቃጥላት
 እርሱ እሳት ሲሆን ዝናብ ነውና።
 ለሰግ የግያስደንተው ገን የሁለተኛ አዳም ልደት ነው፤
 የወለደው አባት ከእሱ አይተድምምና፤
 ከአብርሃም ልጅ እናት በተወለደም ጊዜ
 «አብርሃም ላይወለድ አለሁ» ይለናልና።

ምስጢር

ከርስተስ አንበሳ በመባሉ ላይ በገና ላም ከተባለ እንስሳት
 ያግኝታት በእንስሳነቱ ነው። እንዲሁም እንወታቱን ‘ግርያም’
 ያላቃጠላት በእሳትነቱ ላይ ዝናብነቱን በመያዝ ነው። ይህ ድርጊት
 ገን ብርትና ድንት አይሆንም። የግያስደንተውስ አብና ወልድ ላይ
 ተዳደሙና ላይበላለጡ እኩሎች ናቸው ሲባል፤ ወልድ በባህርይ
 ከአብ ተወለደ ግለትና ከአብርሃም በፊት ያለው ወልድ ከአብርሃም
 ልጅ በሰጋ ተወለደ ግለት ነው ይላሉ ባለትኒው።

በግዕዝ ቀበሌት ይኩኑ በላዕሊ ጸጥን
 ዕጻላት ወርቅ አቶ በሰግርያ ሊኖርብዎት
 ወበፍናት ገብጽ አርን ዘበዲበ አረት ሥፍጥ
 እንዘ በግዕዝ ጽድቅ ይከውና
 ለጸጥን ዘውስተ ሊኖሩል ዕጻላት ዘላሕጥ
 ወኢክህለት ሰግርያ
 ሊኖሩ ለጥክፍ በዓለ ፋቢካ ታስተሐምጥ
 ገሕነሰ ዘረከብና በጥፍ ምኒልክ ገፍጥ
 ከው ሊኖርብዎት ወአርን ዕጻላት ወርቅ ሊናተውጥ
 ወአከለነ ዐረን ሊኖሩላል፤
 ሊኖሩላል ለግንዛቤት አኩ ምድረ አክሱጥ
 ወህጥ እጥን ጸጥን ጸጥሪት ሕገ ፍጹም
 ሊኖሩላል ለግንዛቤት አኩ ምድረ አክሱጥ፤

ትርጉም

በዕጥን ላይ የሀሰት ምስክርች ይሆኑ ዘንድ
 ሊኖርብዎት በሰግርያ የወርቅ ቡቸሎችን አቶ፤
 በአረት ላይ ሹም የሆነ አርንጥ በገብፅ ወገንድ (አቶ)፤
 በኢሉፍሊ ውስጥ ላለች ዕጥን
 የላጥ ጥጆች የእውነት ምስክርችን ቢሆኗት፤
 የፋቢካን በአልፍ
 ታስቦ ዘንድ ሰግርያ ሊኖሩላል ምህንን አልቻለች፤
 በምኒልክ/ ደን ዛፍ (ዕጥን) ያገኘናት እኛ ገን
 እንደ ሊኖርብዎት እንደ አርን የወርቅ ቡቸሎችን እና
 ቆም፤

ወደሊኖሩላል ምድራት በታን፤

ነፃ አውጥ ሊኖሩላል የአክሱጥ ምድር ናትና፤

ፍፁም ህገን የተሸከሙት እናታችን ዕጥን በዚያች አለችና፤

ነፃ አውጥ ሊኖሩላል የአክሱጥ ምድር ናትና፤

ፖቢሊር

በዓይነት አገር የዕጥን እምላክ ባለ ሊኖርብዎትና አርን የላጥ
 ምስል ጣለትን አቶ፤ ይህንን ምድረንት ከኢሉፍሊ ምድር ታላት
 ዕጥን በበረካ ደብዳቤ ከዓይነት ከተገ የገቡ ዕለት ጋሮች በዕጥን
 እምላክ ወረነት ምጣታችንን ባለግዜን ነው በግለት፤ ባለት
 ነው አክሱጥ እንደ ሊኖሩላል ምህንን ታላት ዕጥን በአክሱጥ
 እያላች ወደሊኖሩላል ምድር አለግቦረሰን ገልጸዋል፤

እው አላፍ ይባሉበ በፍትረ ካልኢ
 ገራህት ውሳኔ ትርብት ገብ ገራህት ለአብርሃም፤
 ወአርኤ ግልክያስ ኮነት ትርብት ቤተ ልሊጥ፤
 ወእው ይትነሥሉ ላዕሊ ውሳኔ
 ነብስ ዘዕከረ ወህገናክ ፍጹም
 ለረድኦት ውሳኔ ወዕንባፍጥ
 ጌራን ምድላ ጸገር ጠል ገፍጥ፤
 ይኩንጊ ግለክላክ ወግለክላክ በላጥ
 ደብረ ሊባናስ ወደብረ ከርቤ ግርታ ወግርያ፤
 እው ዘላግግ ውስተል ውስተል ብርሃን ዘጥ
 አካል ዘለፍአካል ወዕጥ ዘለፍዕጥ፤

በእንደ ፍቅር እንደ ቢሳብ
 የሙሴ እርሻ ወደ አብርሃም እርሻ የተረበሹ ናት፤
 የግልሐይስ እልፍኝም ለሴም እልፍኝ ቅርብ ናት፤
 የእዝራ ነፋስና የሄናክ ፍምም
 በሙሴ ላይ በተነሱ ጊዜ
 እንባቶምና ሙሴን ለመርዳት
 ጊደያን የዳርገ ጠል ተሸክሞ መጣ።
 ሰላምም በመካከላችሁና በመካከላችን ይህን ዘንድ
 ደብረ ሊባናስና ደብረ ክርቤ ግርያምና ግርታ ናቸው፤
 የዚያን ጊዜ መስተልና የዛሬው የብርሃን መስተል
 ከእኩል የተገኘ አካልና ከአጥንት የተገኘ አጥንት ናቸውና።

ምስጢር

አንድ ሰው በሌላው ሰው ፍቅር ይላባል፤ ቅድስት ግርያምም
 በአብርሃም እርሻና በሴምና በግልሐይስ አዳራሽ ትመሰላለች።
 ነፋስ ያገለበለበው እሳት በቤት ላይ ሲነሳ ባለቤቱን ለመርዳት
 ጎረቤት ውሀ ይዞ እንደግመጣ፤ እዝራ ባየው ነፋስና ሄናክ በተ
 መለከተው እሳት የተመሰለ ክርስቶስ በጊደያን ገምጃ ጠልፎ ደመ
 ሰላል። እንዲሁም ግርታና ግርያም እህትግግች እንደሆኑ ገሸን
 ግርያም (ደብረ ክርቤ)ና ደብረ ሊባናስ ተክለ ሃይማኖት ተሙሳሳ
 የች መሆናቸው በቅኔው ተመስጥሯል። ሁለት ወንድግግች ከአ
 ገድ አባትና እናት እንደግደዳዊያን፤ በገሸን በአገደ ዳዊት ዘመን
 የተተበረው ግግደ መስተልና ለተክለ ሃይማኖት ወረደ የግደላው
 የብርሃን መስተል የአንድ አምላክ ስጦታዎች ናቸው በግለት፤
 ባለቅኔው በሁለቱ አድባራት መካከል የነበረውን የቅደም ተከተል
 ክርክር በቅኔያቸው ለግስታረት ሞክረዋል።

ዘጠላገስ (እልታ)

ዕለተ ፍጻ ሙሰለት ዕለተ ዚአን፤
 ወክሮ ነዳያን ሙሰለ መካነ ዙንጌ ገፋም፤
 እስመ ዕጌሁ ለክርሥ ዘአይነውም
 ወእም አውያተ ወለታ ኢትሰምዕ የም፤
 ወምንተ ይኢድም
 ለአረፍተ ሥታይ ዘመን ዘይትዕደም በሰላም፤
 ሥጋ ላልምኒ ኢንበልዕ በመጥዕል ፍኝነ ጸም፤
 ወደመ ጠሊ ኢንብቲ በአቅርገቲሁ ለኢየራም፤
 እስመ ሥጋ ሰብእ ኮነ ከመ ሥጋ ላልም ጥዑም
 ወጥዑም ለአፋነ ዙሉ ሥነ ገዳም።

ትርጉም

የእኛ ተን የመከራ ተንን ሙሰለች፤
 የችገረኞች ሆድም የግደሰረረ የኩንጌ ቦታን ሙሰለ፤
 የሆድ ትሉ የግይተኛ ነውና
 እናትም የልጅዋን ለትሶ ዛሬ አትሰግምና፤
 የቦታይ ዘመን/ገደገዳን
 በሰላም የግሻገር (የግደላፍ) ሰው ገን ምንያምር፤
 በመከራችን/ም ዘመን የላም ሲንን እንበላም፤
 በኢየራም ተንደች የገጦችም የፍጻ ደምን እንጠግም፤
 የሰው ሲን እንደ ላም ግፋጭ ሲን ሆኗልና
 የዳር ውበት (አትክልትና እንበላት) ሁሉም ለአፋችን
 ግፋጭ ነው።

የክርስቶስ ፍርድ ቀን አስቀድሞ ለተረፀ በደላ ግዛጃ ምህረት ግጥም እንዳልሆነች የችግር ዘመን ልትሻሻል አትችልም ። በገንዘብ ውስጥ እሳቱ እንደግደጠች ፣ የክቶ ተንም ራብ የችግረኞችን ሆድ እንደ እሳት ያቃጥላል ፤ እንደ ትል ይበላል ። በክርስቶስ ፍርድ ቀን እናት የልጆችን ጫካት እንደግትሰግ ፣ በክቶ ተን ችግር ቀንም ልጆች እናቶቻቸውን «እንጀራ» ሲሉዋቸው እናቶች የሚሰጧቸው የለም በማለት ፣ ባለቅኔው በዘመናቸው የደረሰውን የራብ እልቂት ፅናት በትኔያቸው ፖስጢር አስረድተዋል ።

ታሪክ

ኢየራም ከአባቱ ከይሁዳ ንጉስ ኢየሳፍጥ በሁዋላ ከ848 እስከ 841 ከክርስቶስ ልደት በፊት የነገሰ አምስተኛው የይሁዳ ንጉስ ነው ። የእስራኤል ንጉስ የአክሐብን ልጅ አገብቶ ነበርና እንደ አግቱ አክሐብ ለጣሉት መስዋእት አተረበ ። ነቢዩ ሌልያ ስም እርሱን በመገሰፅ ሃረ ። ኢየራም በሚያስቃይ በሽታ ታዋ በህዝቡ ሁሉ ዘንድ ተጠልቶ ሞተ (2 ዜና. 21 ፣ 2 ነገሱ. 8 ፣ 16—24) ።

122 መወደስ

በሳዕል ደብረ ዘይት ፍትሕ አው ተወለወ ግዕድ ሥጋ ከልክነ መጥላሁ ለጸም ፤ እንደ ደብረ ዘይት ይበልፅ ግዕድ ሥጋ ወወፅዋ አኮኑ አይትወፅዋ ለሰብእ ጌጋዩ ዘሥጋ ወደም ከው ተዳግጧ አቤሊሉም በትድመ ብእሲ መካሕ ዘይወልእ እምኢደም ። በፍትሕሰ ዘይደሉ እው ነበረ ሃላም አልግዕ እምኢሐይወ እንደ ኢየብ የልም ፤ ወአው በዚያ ተነድረት ኢየሩሳሌም ህይረውጽ እምኢየተ እንደ አቤግሊክ ይነውም ።

በደብረ ዘይት ላይ ፍርድ በተለወጠ ጊዜ የምድብ ዘመን የሰጋ ግሊድን ከሐክለን ፣ ደብረ ዘይት የሰጋና የአጥንት ግሊድን ሲበላ ለሰው የሰጋና የምድብ ዘመን አይታወቀውምና እንደ መጀመሪያው አቤሊሉም «ከኢደም (ንነት) በሚወጣ በተመኪ ሰው » ረት ። አለም ገን በሚገባ ፍርድ ቢኖር ኢየብ ሲታመም አልሳለ ባልዳነም ነበር ፤ ኢየሩሳሌምም በምርኮ በወደቀች ጊዜ አቤግሊክ ሲተኛ የሚርጥ ባልሞተም ነበር ።

ፖ ስ ሙ ር

በምድብ ወራት ክርስቲያኖች ከሰጋ ምገብ ተከልክለው በዘይት ወጥ ብቻ እንደሚበሉ ክርስቶስም በደብረ ዘይት ሲገለጥ ስጋና አጥንት ይዋሃዳሉ ። ልጆቹ ያለቁበት ኢየብ ሲታመም የባእደችን ልጆች በድብ ያስወረሰ አልሳለ በይህና ኖረ ። አቤሊሉምም አባቱ ጻዊትን በድብት ከድቷል ። ስለዚህ ፍርድ አለአግባብ ሲሆን ሊገኝ የሚገባው ነገር አይገኝም ይላሉ ባለቅኔው ።

ታሪክ

የእግዚአብሔር አብ የባህርይ ልጅ ቃል እግዚአብሔር ወልድ በምላት ወደዚህ አለም የመጣለትንና ሰው የሆነለትን ተግባር ረዕዋ ወደ ባህርይ አባቱ አረገ ። ጻገመኛም ወደዚህ አለም ከመላእክት ጋር ሠጥቶ በደብረ ዘይት በግርግ መንግስት ይገለጣል ። ሙታንን እንስቶ ሲጋንና አጥንትን ያዋሃዳል ፤ ፍፁም በድንገት ያደርገዋል ፤ በበድኑ ነፍሱን አላድር ያንቀሳቅሰዋል ግለት ተፅፏል (ግቱ. 25 ፣ 1—46) ።

125 መወድስ

በሕግም ለዲ እብነ ቢታንያ
 ዘእምሆሳዕና ዕንሰኪ ነገር በቀል ወተቀይጥ !
 ወወለደኪ ገብሊ ገበ ምትኪ አርፍጥ =
 ወቃለ ቅዳሴ መልክደደት
 ንፈትድ ከመ ያይድዐነ አባሁ ወእጥ !
 ከመ ናይድያው ዘተገብረ
 በነሚእ እብን አይሁድ አምጣነ ሰበሩ ዐፅጥ =
 አተወሂ ቤተ ሱራፊ እንዘ ያንጸፈጽፍ ደጥ !
 አኮኑ ኢየርዮር እብነ ቢታንያ ለተቃውጥ !
 እንዘ ለአእባን ወጢን ወለኪሩቤል ፈጽጥ
 ድገር አተመቆመ ሆሳዕና በአንብርተ እድ ባሕረ ተሰጥጥ =

ትርጉም

ከሆሳዕና የበቀለና የመቀየም
 ነገርን የዕንሰኪ የቢታንያ ድንጋይ ! በምጥ ውለጅ !
 ወልደሽም ወደዝምታ ባልሽ ተመለሽ =
 የምስጋና ቃል መልክደደትም
 አባትና እናቱን ይነግረን ዘንድ እንወዳለን !
 የተደረገውን እንነገራቸው ዘንድ
 አይሁድ ድንጋይን በመያዝ አጥንቱን ሰብረጥለና =
 ወደሱራፊ ቤትም ደሙን እያገጠፈጠፈ ገባ !
 የቢታንያ ድንጋይ ለመቃወም አያርፍምና !
 መጀመር ለድንጋዮች መፈፀም ለኪሩቤል ሲሆን
 ሆሳዕና እጅን በመጣን/ መስጠም ባህር ካመቃቸው
 በሁጥላ =

ምስጢር

ሂጥን አምጣ ወልዳ ወደባልጥ እንደ ተመለሰች : የሂጥን ምሳሌ
 የሆነች የቢታንያ ድንጋይ ሆሳዕናን አመስግና ወደቀድሞው ዝም
 ታጥ መመለሷ በትኔው ተመስጥርበታል = በሌላ በኩል ደግሞ ሙል
 ከደደት ያለአባትና እናት እንደኖረ የመልክደደት ምሳሌ የሆነ
 የድንጋይ መናገርም ያለተፈጥሮው ሆነ = በዚሁም ላይ ራሱን የተገ
 መሰ ሰው ደሙን እያፈሰሰ ወደቤቱ እንደሚገባ ድንጋይ እንደ ሱራፊ
 (መልክት) ያለ ፍጡር ሆነ = በተወሰነም ሆነ እንደ የጀመረውን ሌላው
 እንደሚወርሰው የድንጋዮችን ምስጋና መላእክት አደነቱ ይላሉ
 ባለትኔው =

126 ገእዝ ጉባኤ ቃና

መልክደደት አብ እመ ቢእለ ያንሶሱ
 ደንገዐ አቤል እስክነ ትወፅእ ነፍሱ =

ትርጉም

አባት መልክደደት በቢእለ (በመቃብር) ቢመላለስ
 አቤል ነፍሱ እስክነትወጣ ድረስ ይነገጠ =

ምስጢር

የሚጮት ልጅ አባቱ በድንገት ሲደርስበት እንደሚደነግጥ !
 የልጁ የራሱ የሆነው የመልክደደት ቤተ ክርስቲያን ያለበት መቃ
 ብር የአባት ምሳሌ በሆነው በመልክደደት ቃል ኪዳን የመታንን
 ለካፊ እንግዲራትና አለግበሰበሱን ባለትኔው በትኔቸው ምስጢር
 ይገልጣሉ =

መልክደኛ በተባሉ ኢትዮጵያዊ ገደት ስም የተሰረተ ቤት ክርስቲያን በሸዋ ክፍለ ሀገር ግዳ በግባለው ወረዳ በግንኝ ጥፋ ውስጥ አለ። ያካባበው ጀሪዎች የጥቂትን ሰዎች ረሳዎች (አስከፊ ናች) በዚሁ ጥሻ ውስጥ ያገኙበታል። የጭታ አስከፊኖችም ሳይፈርሱ ሳይብሰቡ ደርተው ይኖራሉ። ይህም ሊሆን የቻለው ለገደት መልክደኛ በተሰጠው ቃል ኪዳን መሰረት ነው እየተባሉ ይተረካል።

127 ዘለምላኪያ

ዘረገታ (አለቃ)

ለእመ ገለፈ ወልድ ሐዋርያ ወንጌል በናገሱ መቃብር እው ትበኪ በልብሱ፤
ወይ ሊተ ብሂል እንዘ ኢትወል ነፍሱ።

ትርጉም

የወንጌል ሀዋርያ ልጅ በህገነቱ ቢጥት ነፍሱ ሳትወጣ፤ ወጥኝ ብላ እናቱ/ መቃብር በልብሱ ታለትሳለች።

ምስጢር

ልጅ ቢጥት ገና ነፍሱ ሳትወጣ ጀምሮ እናቱ ልብሱን ይገንደዋል። ይልቅ የሀገሩ ወልደ ነገደኛ ሲሰወር የገናት ምላሴ ጭነት መቃብር ላይ ልብሱ ወደቆ ተገኘ በግለት ባሉ ቅኔው ቅኔያቸውን አጭረዋል።

128 ጥዚግ

ዘለግሪሱ (አለቃ)

መቃብር ዘይትራድአ

ለሊት ካህናት ጥት በተልእኮ ድንገል መቅደሱ ተከለከለ እምበሊዐ ሥጋ ወፈትሐ በርእሱ፤
አጭ እምተትለ ፈርዖን ጉዩ በገይሰ ሙሴ ፈረሱ ነግረ ስጋሁ ለዳታን ምስላ ነፍሱ እስመ መልዐ ወኢሐጸ ከርሱ።

ትርጉም

በድንገል/ መቅደሱ አገልግሎት የካህናት አለቃ/ ጥትን የግረዳ መቃብር ስጋን ከመብላት ተከለከለ፤ በራሱም ፈረደ፤ በሙሴ/ ፈረሱ ሀይል ከፈርዖን ጦርነት በሸሸ ጊዜ የዳታን ስጋን ከነፍሱ ጋር በመያዝ ሆኖ ጥላ እንጂ አልገደለምና።

ምስጢር

ንፍቱ ቄስ (ሁለተኛው ቄስ) ገባረ ሰናዩን ቄስ (ጥናውን ቄስ) በቤተ መቅደሱ አገልግሎት ስራ እንደግረዳው፤ የንፍቱ ቄስ ምላሴ የሆነ መቃብር የገባረ ሰናዩ ቄስ ምላሴ ከሆነው ጥት የመቅደሱ ምላሴ የሆነች ግርያማን አገኘ።

ደግሞ በእራት ህገ ስጋ አብሳዩ ያበሰለውን ስጋ ራሱ እንደ ግደባው የአብሳዩ ምላሴ መቃብር የመስጥለት ምላሴ የሆነች የግርያማን ስጋ አለግፍረሱንና አለግበሰሰሱን ቅኔው ይገልጣል። የተሸነፈ ተጥጊያ ከጦር ግዳ በፈረሱ እንደግረደች በሌርትራ ባህር የሰ

ው ረርሶን በጥቅር ላይተባር ማረጋገጥ ባለቅኔው ያስረዳሉ ። በተወግሪያ በሌላ ቤት ሲገን እንደጥገብ ጻጋንን ጥድር ተከፍቶ ማጠጋገጥ የትኔው ጥበብ ያሳያል ።

ታሪክ

በእርት በርሳት የሰጥለቱን ሲጋ በጥቅር ትቅሉን በጽኑ በግትረብ ካህኑን የጊግላገላው ታዛዥ ለካህኑ የጊሆነውን ሙት ሙስ አይችልም (ዘሁል. 18) ።

የጉበፅ ገዝብ ረርሶን እስራኤልን ሊመልስ ሲገባበት በእርትራ ባህር ውስጥ ሰጥቶ ቀረ እንጂ እንደወጥ ሙቃር ተቆፍሮለት በአገሩ አልተተበረም (ዘወሐ. 14:11-15) ።

ጻጋንና አቢርን በሙሴ ላይ ሰላማቸውን ከቶ ስለሰጡት ጥድር ተከፍቶ ውጧችሁ ይላላል (ዘሁል. 16:1-35) ።

129 ጥዚግ

ራሂል ረቀቅ እያገ
አግልክተ ወርት ሰረተት ውስተ ጽርሐ ነቢይ እያሱ፡
ወያዕቱብ ማጣላት ወርት ሰወረ በልብሱ፤
ወገቡ ሶስና ድንገል ዘበዐጸ ወይን ታገሶሉ
ከልኤህሙ ሙና ወወይን ረበናት ጌሙ
ዘርጉብ ገበገ ይገሥሙ ።

ትርጉም

የእጅጥ ረቀቅ/ራሂል
በነቢይ እያሱ አፋራሽ ውስጥ የወርት አግልክትን ሰረተች፡
ያለቱብም የወርት ማጣላት በልብሱ ሸሸገ
በወይን ቦታ ወደጥቅሙ ላለስ ሶስና/ድንገልም
ሁለተኛ ሙና ወይን/ማህረን ገብሶ
የተራብ ጎኗን ይጻፍሱ ዘንድ ።

ጥበብ

ያለቱብ ከእንቱ ከላባ ከብልሉ ወደአባቱ ቤት ሲሄድ ግሰቱ ራሂል የአባቷን የወርት አግልክት እንደሰረተች የራሂል ጥላሌ የሆነች የድንገል ግርያም የእጅጥ ረቀቅ ወርት ማህረንና ያለቱብም ገነጥን እንደሰወረ ማህረንም የወርት ልብስ ሙሆኑን ትኔው ያስረዳል ።

ደገጥ ሁለት ረበናት(ማህረን) በወይን ቦታ ወደጥቅሙ ላለስ ወደሶስና እንደገባቸውና እንደያዙት፡ የረበናት ጥላሌ የሆኑ ሙናና ወይን ለትድስት ድንገል ግርያም ሙረጻቸውንና ጥገባና ሙጠባ ሙሆናቸውን ባለቅኔው ያስገነዝባሉ።

ታሪክ

ራሂል የላባ ልጅ የያለቱብ ግሰቅ ናት ። ባሏ ያለቱብ አባቷን ሃያ አመታት ካለገለ በሁጥላ ከብልሉ ወደአባቱ አገር ሲሄድ የአባቷን የወርት አግልክት ስርታ አብራው ሄደች ። እነርሱም በሄዱ በሶስተኛው ቀን ላባ ሙከብላላቸውን ሰግና ተከታታይ በሰረፍብት ተራራ ደረሰባቸው። ያለቱብም ግሰቱ ራሂል የአባቷን የወርት አግልክት ሙስረጃን በላባው ቀን ድንኳናቸውን እንዲበረብር ረቀቀላት ። ራሂል ግን የሰረተችውን የወርት ጥላሌች በግሙል ኮርቻ ስር አድርጋ «አደፍ (የወር አበባ) ታይተኛል» በግሰት ተቀመጠች ባቸው ። በዚህ ጥንክያት አባቷ ድንኳኗን ሲበረብር አልተነሳችም ፤ እርሱም (ላባ) ያልተቀመጠችበትን እታ ብቻ በርብር ወጥቶ ሄደ (ዘፍጥ. 31:1-35) ።

130 ጥዚግ

ዘኢግቡ (ግልላክ ብርገ)

ተመተሳይያን ረደላት
ከሙ ብክሙ ሥርዐት በወስተ ሙዚካት ቀገሥሙ
በበቢትክሙ በሥርዐት ገባሙ ።

ወኢትዮጵያውያን ቤተ በቤተ ባዕዳን ቅጥጥ፡
በጎበ ግእዝ ረታሕቶ እስሙ ይቅወታሉ
በኢሕገ ቤተ ባዕድ ዘገሡ።

ትርጉም

ጥክሼዎች ረደሱት

በመፅሀፍ ውስጥ ስርአት እንዳላችሁ ትሹ ዘንድ
በየቤታችሁ በስርአት ገበዳ
በባለደች ቤት ትነገሱ ዘንድ ከቤትም አቅሰደዱ
ያለህን ወደባእድ ቤት የሄዱ በአጥቂዎች
ረራጆች ዘንድ ይወታሉና።

ፍ ስ ጢ ር

ባለስልጣኖች በራሳቸው ይዞታ ሙሉ እንጂ የሌላውን ሰው
ድርሻ መውረስ እንደግዴታቸውና ቢወርሱም እንደግዴታቸው፤ እንዲ
ሁም ዘመኙ ረደሱት ሀ፡ሐ፡ገ፡ሠ፡ሰ፡ጸ፡ፀ፡አ፡ዐ፡ እያንዳንዱ
በልዩ ልዩ ታል የሚገቡበት ስርአት ስላላቸው በፅሁፍ አገባባቸውን
ግልጽ ወይም አይገባም። በልጥወጡም ፀሀፊውን ያስነትፋሉ በግለት
ባለትኔው ስለረደላት አጠቃቀም ያላቸውን አስተያየት በትኔያቸው
ፍስጢር ገልጠዋል።

131 ሥላሴ

ዘክላ ጸጉን (አላፊ)

ወልድ ወተክለ አልፋ

ለዮከ ገዳም ተግስጥዎ

እስሙ ተክለ አልፋ ደድቶ ለአግሩ ወመድኅን ዓለም ለርእሱ
ዮከ በሊሐ ልሳን እያገዳም ገሠሡ።

ግትያስሰ ወኪሮስ አሙ በዋሕድና ረሊሱ

ሀዘቡ ጠላቶቻቸውን እየተከታተሉ እስኪያጠፉ ቀኑ እንዲረዝም
ወደ እግዚአብሔር አመለከተ፤ እስራኤልም የከነአንን ነገስታት አሸ
ንፈው አገሩን እጅ እስካደረጉ ድረስ ቀኑ ረዘመላቸው ይባላል።
(ኢያሱ. 10 ፡ 1—15) ።

163 መወድስ

ዘገላ ሥላሴ (መጥህር ፡ በኤልያስ)

በ ገያል በዲበ ገያል ፤

እስሙ እንዘ በለሰ ይትሚካሕ በላዕለ አዳም ርእሰ
መደንገፅ ዝናም ንጉሠ ጢሮስ
ነሠተ ቤተ ልምላሚሁ ለመካሕ በለሰ ።
ወእንዘ ይትሚካሕ በበለሰ
ወእቱ ጠል ገፍረ በኤልያስ ።
ኤልያስሂ እንዘ ወእቱ ቀታሌ ዝናም ነፍስ
ተንሥኦ በላዕሌሁ ዘይመውኦ ገይሶ ተጽናሰ ፤
ወእንዘ ረኃብ ይጸርሕ በዘኤልያስ መቅደስ
ለረኃብ ተበቀሉ ዘመደ መባልዕት ኢየሱያስ ።

ትርጉም

በሀይለኛ ላይ ሀይለኛ አለበት ፤

በለሰ በአዳም ራስ ላይ ሲመካ

አስደንጋጭ ዝናብ/ የጢሮስ ንጉስ

የትምክህተኛ/በለሰ ልምላሚ/ቤትን አፍርሷልና ።

ዝናብም በበለሰ ሲመካ

ያው ርጥበት (ዝናብ) በኤልያስ አፍሯልና ።

ኤልያስም የዝናብ/ ነፍስ ገዳይ ሲሆን

የሚያሸንፈው የችግር ሃይል በርሱ ላይ ተነሳ ፤

ራሱም በኤልያስ መቅደስ ሲሆን

ራሱን የመብሉት ዘመድ/ኢየሱያስ ተበቀለው ።

በአጥቂው ላይ አጥቂ አለበት = ሃይለኛው በደካማው ላይ ሲመካ በትምክህተኛው ላይ ሌላ አሸናፊ ተነስቶ ቤቱን ይመዘብርበታል፤ እንዲሁም በለስ ለአዳም የሞት ምክንያት ቢሆንበት የክረምት ዝናብ የበለሰን ልምላሚ አደረቀበት።

ደግሞ ቤት መዝባረው በተሸናፈው ላይ ሲመካ ተመኪው በሌላ አሸናፊ ድል ሆኖ እንደሚያፍር፣ ዝናብ በለሰን ሲያደርግ እርሱ ደግሞ በነቢይ ኤልያስ ጠፋ። አሳፋሪውም ነፍስ ገዳይ ሌላ አሸናፊ እንደሚነሳበት ዝናብን ያጠፋ ነቢይ ኤልያስን ራሱ ሞረሞረው። ነፍስ ገዳዩ አሸናፊም ሲፎክር ፎካሪውን የተገዳዩ ዘመድ እንደሚበ ተለው ምግቦችን ያዘጋጃ ኢየሱያስ ራሱን አጠፋው በማለት ባለ ትኔው አመስጥረዋል።

ታ ሪ ክ

አዳም ከክብሩ የተዋረደውና ከክብር ቦታው ገነት የወጣው፣ በሞተ ስጋም ላይ ሞተ ነፍስ የተፈረደበት በበለስ መብል ምክንያት ነው። አምላክ ብላ ያለውን በልቶ አትብላ ያለውን ትቶ ቢጠነ ተቅኝ፣ ከሺህ ዘመን በሁዋላ እፀ ህይወትን በልቶ በመታደስ በመንገስተ ሰማይ ይኖር ነበር ይባላል። በለስ ለአዳም የሰህተት ምክንያት የሆነበት እፅ ሲሆን በክረምት ዝናቡ ስለማይሰማው አይላ መልምም ትጠሉም ሁሉ ይረገፋል።

ኤልያስ የቴስብያ ነቢይ ነው፤ በዘመኑ የነበረው ንጉስ አክአብ ዘግዊት ኤልዛቤልን አግብቶ ጣኦት አመለከ። ነቢዩም ቢመክረውና ቢያስተምረው ንጉሱ ከክፉ ስራው ወደ እግዚአብሄር አልመለስ አለ። በዚህም የተነሳ «ይህ ሁሉ ጥጋብ መደረጉ በዝናብ አብቅለህ በፀሀይ አብሰለህ ብትመግባቸው አይደለም? ከእንግዲህ ወዲህ አትግባቸውን ይወቁት፤ ሰማይ ዝናብ ልዘር፣ ጠል ለመከር አይስጥ» ብሎ ኤልያስ ወደ አምላኩ አመለከተ። እንዳለውም ሆነለት፤ ሶስት አመት ከሰድስት ወር ዝናብ ከመዝነብ ተከለከለ። እህል ጠፋ፣ ራሱ ጠና

ወንዞች ደረቁ፣ ንጉሱ ከነሰራዊቱ በፀሀይ ሀሩርና በድርቅ ተቀጣ። ይህን አድርጎ ባለ ራሱ ነቢዩ ኤልያስ ተራብ ፤ እንዲት ቤት ጥቂት እንጩት ስትለቃቅም አገኘና ከርሷ እህልና ውሃ እስከ መለመንና ከልጅዋና ከርሷ በፊት ለመብላት እስከ መንሰፍሰፍ ደረሰ። ሴቲቱም በቅድሚያ ሰጠችውና በልቶ ቤቷን ባረከ (1 ነገሱ. 17 ፣ 1—24)

164 መወድስ

ዘይገዛው (አለቃ ፣ ዘደብረ ወርቅ)

በፈለገ ሐሲብ ወወይን እንዲለጠሙ ለዘበደብረ ወርቅ ሀለጢ ማያተ ሕይወት ወፈውስ ፤ እስመ አሠንዮሙ አብ ኤዎስጣቴዎስ እምሐሊብ ጸዕዳ ወእምወይን ሐዲስ ፤ ወኢንትሜንዮ ለዮርዳኖስ ሰብአ ደብረ ወርቅ፤ ማይን እስመ ይትግረዮ ለዮርዳኖስ ። ሀለውሂ ወኢህለው ቅድመ አነዳ ንሑስ አይትበህል አያሪኮ፤ እምጣን ርጡብ ወይቡስ ። ወመልዕልታ ተሐንጸ ቤተ ኤዎስጣቴዎስ ርእስ ፤ እስመ ርእስ እድባር ደብረ ወርቅ ወርእስ ደብረ ወርቅ መንፈስ ቅዱስ ።

ት ር ጉ ም

በደብረ ወርቅ ያሉ የህይወትና የፈውስ ውሃዎችን በወተትና በወይን ወንዝ አንለውጣቸውም ፤ አባት ኤዎስጣቴዎስ ከነጌ ወተትና ከአዲስ ወይን ይልቅ አላምሯችዋልና ፤ የደብረ ወርቅ ሰዎችም የርዳኖስን እንመኘውም ፤ ውሃችን የርዳኖስን ይስተካከለዋልና ።

በትንሹ አፅፍ (ቁርባት) ራትም አያሪኮ
 አለ ፡ የለም አይባልም ፤ እርጥብና ደረት ነውና ።
 የኤምስጣቴዎስ ጉልላት ቤትም በላይዋ ተሰራ ፤
 የአድባራት ራስ ደብረ ወርቅ ናትና ፤ የደብረ ወርቅ ራስም
 መንፈስ ቅዱስ ነውና ።

ምስጢር

አንድ ትንሽ ነገር ትልቅ ዋጋ ካወጣ በትንንሽ ነገሮች አይ
 ለወጥም ። እንዲሁም በጎጃም የደብረ ወርቅ ግርያም ፀበል የህ
 ይወት ውሃ ስለሆነ ከወተት ወንዝና ከወይን ወንዝ ይበልጣል ይላሉ
 ባለቅኔው ።

እንዲሁም የከበረ እቃ ያለው ሰው ሌላ እቃ እንደማይፈልግ ፤
 የደብረ ወርቅ ፀበል እንደ የርዳናስ ስለሆነ የየርዳናስ ፀበል በደ
 ብረ ወርቅ አስፈላጊ አለመሆኑን ቅኔው ይገልጣል ። ከዚህም ሌላ
 አባይና ወስዳታ የሆነ ሰው መኖሩም አለመኖሩም እንደማይታወቅ
 የአያሪኮ ባህርም ሙሉ ሲሆን በኤምስጣቴዎስ አፅፍ መርከብነት
 የድቱን ከነደቀመጣሙርታቸው ግሻገሩን ባለቅኔው ያስገንዝባሉ ።

በተጨማሪም ቤት ሲሰራ በራሱ ላይ ቤተዋገስ (ጉልላት)
 እንደሚደረግበት በኤምስጣቴዎስ ክብር ደብረ ወርቅ ከአድባራት
 በላይ መሆኗንም ባለቅኔው ያስረዳሉ ።

ታሪክ

ከጎጃም አድባራት አንዷ ገዳም ከደብር የሆነችና በግርያም
 ስም የተመሰረተች ደብረ ወርቅ ናት ፤ የአባ ኤምስጣቴዎስ በአል
 መስከረም አስራ ስምንት ቀን ይከበርባታል ። ከደፄ የሚፈውስ
 የህይወት ውሃ አለባት ። በሽተኞች ከርሱ እየጠጡ ከሆድ ሀመም
 ይድኑበታል ። የድቱ አባ ኤምስጣቴዎስ ስለቀዳሚት ሰንበትና ስለ
 እሁድ ሰንበት ከአርማንያው ሊቀ ጳጳሳት ለመረዳት ከኢትዮጵያ
 ወደአርማንያ በሄዱ ጊዜ የአያሪኮን ባህር ከእነተግሪዎቻቸው በአፅ
 ፋቸው ሲሻገሩ ባህሩ ፀጥ ብሎላቸዋል ይባላል ። ደብረ ወርቅ

የእግዚአብሔር ቃል በድንግል ግርያም ግህፀን በተፀነሰና ስጋ በሆነ ጊዜ
 በመንፈስ ቅዱስ ቅባት ከበረ ግሉት ሲነገርባት የኖረች ደብር ናት ።
 ይሁን እንጂ የጎጃም ክፍለ ሀገር ሊቀ ጳጳስ የነበሩት አቡነ አብር
 ሃም «ስጋ በተዋሀደት ቃል ከበረ» ወደ ግሉት እምነት መልሰዋ
 ታል ተብሎ ይነገራል ።

165 መወድስ

ዘባቱሌል

አሐዱ የገጥአ በውስተ ዓለም
 እንተ አሐዱ ዓለም ረከበ በገሢሥ ፤
 ምሕዋራት ራትፅ ዳዊት ፍናወ መንበር ወንገሥ
 ርቱፅ አምጣነ ኢሐረ ኤልያብ ሐንካስ ።
 አፈረዩሂ ውስተ መቅደስ
 ደቂቅ ቆረ አሥዋክ አስካለ አሮን በለስ ።
 አክዓብሂ ወአብድዩ እምነ ቀላይ ወየብስ
 እመ ሣፅረ የገሥሡ ለበቅል ወለፈረስ
 በዓመተ ኤልያስ ገጥኡ ሣፅረ ሊባናስ
 ለኪሮስ እንዘ ልብሱ ወእንዘ ምግቡ ለግትያስ ።

ትርጉም

አንዱ አለም በፍለጋ ያገኘውን
 አንዱ (ከሌላው) በአለም ውስጥ ያጣል ፤
 ቅን የነበረ የዳዊት መሄጃዎች የሆኑ የንግስና የዙፋን
 መንገዶችን
 አንካባ ኤልያብ ቀጥ ብሎ አልሄደምና ።
 የቆረ ልጆች/እጦችም
 የአሮን/በለስ ፍራን በመቅደስ ውስጥ አላፈሩም ።
 አክካብና አብድዩም ከወንዝና ከየብስ

ሳር ለፈረሰና ለበቅሉ ቢፈልግ

ለኪሮስ ልብሉ ለግትያስም ምግብ ሲሆን

የሊባኖስን ሳር በኤልያስ ዘመን አጡ ።

ም ሰ ጢ ር

አንዱ ያገኘውን ሌላው ሲያገኘው ባለመቻሉ እያንዳንዱ ሰው የተለያየ እድል እንዳለው ቅኔው ያስረዳል። ይኸውም ሊታወቅ እንኳ ሰው መንገድን በቀጥታ እንደግይሄድ ኤልያስ የታናሽ ወንድሙ የዳዊትን እድል አልታደለም። ከዚህም ሌላ እሾሆች የበለስን ፍሬ እንደግያፈሩ የቆሬ ልጆችም የአርንን እድል አልታደለም። እከ አብና አብድዩ ለፈረሰና ለበቅሏቸው ያጡትን ሳር ግትያስ በላው ኪሮስም ተኛበት በግለት ባለቅኔው ስለሰው ልጅ ኑሮ ውጣ ውረድ ያላቸውን አስተያየት በቅኔያቸው አመስጥረዋል።

ታ ሪ ክ

ከእሴይ ልጆች ታላቁና ረገደ መልካሙ ኤልያስ ሲሆን ለመንግስት የተመረጠው ታናሹ ልጅ ዳዊት ነው። ነቢዩ ሳሙኤል የፈቱን ግርግና የቁመቱን ታላቅነት በማየት ወደኤልያስ ሲመለከት እግዚአብሔር ወደዳዊት ተመለከተ (1 ሳሙ. 16 : 1—13)።

አርን የሙሴ ወንድሙ ሲሆን ለክህነት ስራ ተመርጦ በደብተራ አራት ሲያገለግል ኖሯል። የቆሬ ልጆች ግን ያልተፈቀደላቸውን የአርንን ስራ እንሰራለን በግለት ልብስ ተክህና ለብሰው ሲያጥኑ ጢሉ ቢነካቸው፣ ልብስ ተክህናው ሳይቃጠል ሰውነታቸውን የተለበለበ ግንድ አስመስሉታል (ዘሁል. 16 : 1—35)።

እከአብና አብድዩ ለፈረሰና ለበቅሉ ለምላም ሳር ለመፈለግ ወንዝ ለወንዝ ሲሄዱ አብድዩ ነቢይ ኤልያስን አገኘው (1 ነገሰ. 18 : 3—16)።